

GLASILO ČEBELARSEKGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI.

Letnik XXV.

V Ljubljani, dne 15. junija 1922.

Štev. 5.-6.

Važna objava.

Na zadnji izredni skupščini Saveza v Ljubljani dne 13. aprila t. l. je bilo sklenjeno, da se vrši letos

I. kongres (shod)

jugoslovanskih čebelarjev v Ljubljani, da se tem načinom proslavi 25 letnica našega čebelarskega društva, ki je najbolj razširjena in najbolj razvita čebelarska organizacija v Jugoslaviji. Ob tej priliki naj bi se priredila tudi vsaj skromna čebelarska razstava, kakor je bilo določeno že minulo leto. Ministrstvo poljoprivrede i voda je zagotovo obljubilo v to svrhu izdatno podpora.

Kongres in razstava naj se priredita ob času ljubljanskega velesejma, ki bo od 9. do 15. septembra t. l., da se tako olajša in zagotovi čim mnogobrojnejša udeležba.

Ob tej priliki se ima vršiti tudi redni letni občni zbor našega čebelarskega društva namesto običajnega 15. avgusta, Po-

drobnosti in spored za vse te prireditve se bodo določile pri prihodnji seji širšega odbora. Objavljene bodo pa v prihodnji številki »Slov. Čebelarja«, ki bo izšla pred koncem julija.

Ker je do teh prireditev komaj dobra dva meseca, je skrajni čas, da začnemo s pripravami — zlasti za čebelarsko razstavo. — Opozarjamo torej vse zavedne člane, da nemudoma začno pripravljati za razstavo. Predvsem naj prebero tozadevne članke v lanskem letniku »Slov. Čebelarja« na straneh 22., 44., 70. in 90. Glavni predmeti za razstavo bodo žive čebele v raznih panjih, med in vosek, prazni panji in čebelarsko orodje. Poleg tega hodijo pa v poštev vsi drugi predmeti, ki se nanašajo na čebelarstvo sploh in še posebej na njega razvoj v Sloveniji v zadnjih 25 letih.

Na delo v prosep slovenskega čebelarstva!

Koliko nanese čebelna družina tekom leta.

Spisal H. Peternel.

Ako hočemo vedeti, koliko približno nanese tekom celega leta čebelna družina, se moramo ozirati ne samo na ono množino medu, ki ga panju vzamemo, ampak moramo tudi resno preceniti množino medu in obnožine, ki ga porabi tekom leta čebelna družina zase. Da ni to vprašanje brezplodno preiskovanje, ampak nasprotno zelo važno za napredek čebelarstva, bodo pokazala kasnejša izvajanja v tem spisu.

Porabljen med in obnožina presega zelo po svoji količini ono množino medu, ki preostaja čebelni družini, in odpade tekom leta kot nagrada čebelarju. Da pride mo do nekake gotovosti v cenitvi po čebelni družini porabljene količine medu in obnožine, moramo imeti na razpolago večletne podatke tehtanja opazovalnega panja.

Najmanj sitnosti nam dela ugotovitev porabe medu pozimi, ko čebele ne morejo izletavati. Za približno 3 mesece zimskega počitka upostavimo lahko 2 kg medu kot povprečno porabo za vsako družino. Tem trem mesecem najmanjše porabe stojijo nasproti približno trije meseci najvišjega razvoja čebelnih družin. V treh mesecih največjega razvoja porabi vsaka čebelna družina približno 24 kg medu in cvetnega prahu. Uprašal bo marsikdo: Odkod pa to več? Odgovor ni težak. Žal naletimo na mesece največjega razvoja, ko morajo čebele radi dežja in hladnega vremena skoro ves čas ostati v panju. Tedaj odnehavajo v teži po 5, 6, 7, 8, da celo 9 in še več kg v enem mesecu. Reš je, da je upad tudi posledica izhlapevanja prej nanešenega nektarja, ki se plogoma zgosti v med. Nadalje odpade nekaj na iztrebke mladice, ki porabijo vsako uro vedrega vremena, da se prašijo. Tudi izletajo starke kljub slabemu vremenu, in se ne vrnejo več. A ta malenkost odtehta vsaka ura lepega vremena, ki jo porabijo čebele, da nanesejo nekaj nektarja in obnožja. Smelo lahko trdimo,

da se ne pripeti, tudi v najslabšem slučaju ne, da bi ob času največjega razvoja po cel mesec prav nič ne nabrale. A še neka druga okolščina opravičuje našo trditve, da porabi čebelna družina ob času največjega razvoja povprečno na mesec po 8 kg medu in obnožine. Zaradi slabega vremena in pomanjkanja paše namreč čebele kmalu omejijo gojenje zalege, torej porabijo nekaj manj nego bi porabile zase, ako bi trajala paša.

Ako seštejemo 2 kg porabe v treh mesecih zimskega počitka in 24 kg porabe ob času največjega razvoja, dobimo porabo 26 kg za 6 mesecev.

Preceniti nam je še, koliko porabijo čebele zase spomladi v času med zimskim počitkom in največjim razvojem, ter jeseni po končani poletni paši do zimskega počitka. Tehnica nam kaže v nastalih brezpašnih dobah, da spomladi raste poraba enakomerno in da v jeseni pada enakomerno. Smemo tedaj upostaviti za 3 spomladne in 3 jesenske mesece toliko uporabe, kolikor smo izračunali za 3 mesece največjega razvoja čebelnih družin, namreč 24 kg.

Tako nam kaže račun na podlagi opazovanj, da porabi čebelna družina tekom celega leta zase približno 50 kg medu in obnožine. Ako primerjamo po čebelarju odvzeto količino medu 5, 10, 15 kg na leto, spoznamo resnico zgorajne trditve, da porabijo čebele zase veliko več (50 kg), nego ostane čebelarju kot nagrada za njegov trud (5—15 kg). Pet do petnajst kilogramov medu pa vendar ni tako malo, ako pomislimo, da je velik del onih 50 kg, katere porabijo čebele zase, obnožina.

Izdelovanje voska po čebelah se ne more po današnjih nazorih prištevati k porabi medu in obnožine. Trdilo se je prej, da porabijo čebele za kg voska 10 kg medu in 2 kg cvetnega prahu. Izkušnje so se namreč napravile z zaprtimi čebelami,

in sicer takole: Gotovo množino čebel so zaprli v prazen zaboj, in jih krmili z medom in obnožino. Čebele so začele izdelovati vosek, katerega so tehtali in primerjali s porabljeno množino medu in obnožine. Ta račun je popolnoma pravilen, a ugovarja mu sedanja čebelarstva veda.

Vosek je po mnenju strokovnjakov slučajni pridelek čebelne družine, le v slučaju sile pridelujejo čebele vosek na račun svojih ali čebelarjevih zalog. Opazovanja so namreč za gotovo dognala, da je čebela kmalu ko izleze, dojilka zalege. Da zamore hraniti vedno lačne žerke z krmilnim sokom, mora zaužiti veliko hrane. Zaradi obilno zaužite hrane pa čebela-dojilka odebeli. Da se pa iznebi čezpotrebne tolsče, poti vosek, preden začne izletavati na pašo. Ako se prideluje vosek le po odsluženih čebelah dojilkah, ne gre ta pridelek na račun nabranega medu. Seveda more tudi starejša čebela v sili prevzeti ulogo dojilke, in tudi po obilni zaužiti hrani potiti vosek. Če bi bilo drugače bi bila čebelna družina izgubljena, kadarkoli ne bi bilo v panju mladice. Ker pa ni spomladi v nobeni družini mladice, bi bil sploh obstoj čebel nemogoč, ako ne bi mogle čebele v starosti opravljati v sili službe dojilk. Naravni roj ima vedno mladice vseh starosti, torej dojlje in tudi posebno veliko število čebel, katerim je potenje voska potreba. O resnici te trditve se lahko prepričamo, ako položimo pod roj črno podlogo. Našli bomo po nekaj urah polno voščenih luskinic na njej. Da roj izloča vosek je nekaj čisto naravnega, kar ni v škodo celoletnemu donosu čebelne družine. Drugače je pri narejenih rojih: tam lahko oškoduje nevesči čebelar samega sebe za lep del žetve, ako prisili čebele proizvajati vosek, katerim ni to naravna potreba. Narejen roj je tedaj samo takrat enakovreden naravnemu, ako je po svoji sestavi popolnoma podoben naravnemu.

Da bomo imeli kako korist od našega preiščevanja, moramo na podlagi ugotovitve o celoletni uporabi pretresati vprašanje: je-li čebelarju mogoče v svojo korist

in brez škode čebelam omejiti uporabo in povečati oni delež, ki mu odpade kot nagrada za njegov trud.

Odgovorimo lahko s krepkim da! Med celim letom je mogoče omejiti uporabo zlasti medu in tako pomnožiti lastno žetev. Pribiti je treba sicer, da se v eni sami dobi leta prihranijo le neznatne množine, a celoletni prihranek je vreden našega truda.

a) Med zimskim počitkom: Vse karkoli povzroči slabo prezimovanje čebel, je vzrok večje porabe. Strjenega, neužitega medu porabijo čebele pozimi vsaj trikrat toliko nego primernege. Zato dobijo tudi le one čebele grižo, ki so bile prisiljene zaradi slabe kakovosti zavžiti velike množine medu. Med tem ko čakajo čebele mirno celó pet mesecev na prvi izlet, ako imajo primeren, dober med. Ako pa morajo uživati neprimeren med, se trebijo že v panju (griža). Vsak nemir stane nekaj medu in je v škodo čebelam in čebelarju. Torej čim slabše je prezimovanje, tem večja je poraba.

b) Spomladi: Ko dovoli vreme, je sveta dolžnost vsakega čebelarja, da se prepriča o kakovosti medu v panjih. Eden napaja brez potrebe in sili čebele z nositi vun zraven naravne vlage še vodo iz napajalnika, drugi pita po malem z razredčenim medom in razburja čebele, ter jih s tem goni v sneg, tretji išče vsak teden enkrat matico. Vsi trije si prikrajšajo svoj delež na medu, in škodujejo čebelam. Pogledati je treba v panj. Ako je med strjen, se dopita večja množina z vodo malo razredčenega medu v enem ali dveh zaporednih večerih, potem se da čebelam mir vsaj 14 dni ali dalje časa. Ako trpi panj pomanjkanje, se doloži kar je treba, a dati treba medu in ne sladkorja, ki je spomladi porabljen le v skrajni sili, ako je čebelarju izbirati med smrtjo za lakoto in pitanjem s sladkorjem. Za pomlad je najboljši med za čebele ravno dosti dober. Ako naberejo čebele spomladi preveč obnožine, se zgodi, da nastane pred in za gnezdom cel zid iz

obnožine, katerega matica ne prekorači rada. Treba odmakniti tak sat z obnožino in dejati k zalegi sat, v katerem je nekoliko medu, če mogoče iz istega panja. To je vse špekulativno pitanje, katero se izplača. Pitanje po žlicah je nevarna igra. Čebelar naj živi od razumnega, smotrenega dela, kakor čebelna družina, in ne od igre na srečo, torej naj opusti ono špekulativno pitanje, katerega so imenovali že iznajditelji dvorezni nož. Čebelar naj bo priden! Ako zapade sneg, naj ne pušča čebel, da bi padale v sneg, kjer vzame konec ravno najboljše žival. Meni so ljubše starejše čebele, nego one po sili s špekulacijo izrejene mladice, katerim je odmenjeno le kratko življenje. Vsak pameten čebelar skuša zadržati z obsenčenjem čebele od izleta, ako leži sneg. Če pa to ni mogoče, se vzame lopata v roko in odkida sneg iz bližnje okolice čebelnjaka, ter spravi raz streho čebelnjaka. Nato potrosi daljno okolico s prahom, prstjo, gnojem ali s čim podobnim, da se čebelam ne blišči sneg. To se mora pa zgoditi precej daleč od čebelnjaka. Tako nespameten pa ne sme nihče biti, da bi čebele zapiral, da se mu zaduši del družine, ali pa tudi vsa. Pridno delo, izvršeno s pazljivostjo, zagotovi čebelarju zgodnji razvoj čebelnih družin, katere morejo izkoristiti obilno pašo. Nevednim in lenim čebelarjem se pogostokrat zgodi, da nimajo pašnih čebel, ko se cedi med po drevju in travnikih, a ko imajo pašnih čebel dosti, so davno usahnili vsi medeni viri. (Op. uredn. Omejevanje troteve zalege se mi zdi tudi važno sredstvo, da se pridelek medu pomnoži. V tem oziru še silno veliko greše vsi starokopitni čebelarji, ki še dandanes nočejo nič slišati o premakljivem delu, o satnicah itd.)

c) V poletju: Vsak čebelar mora vedeti, kdaj bo približno konec glavne

paše. Po naši domovini jenja glavna paša skoraj povsod ob prvi polovici meseca julija. To ve čebelar, in ne čebele. Čebele pojenjajo z zaleganjem še-le teden dni po sklepu glavne paše! Kdor je prijatelj samega sebe in svojih čebel, naj omeji na katerikoli način zaleganje 6 tednov pred sklepom glavne paše. Rekel sem, naj omeji — ne — naj prepreči! Tri satniki velike ali 6 satnikov male mere naj bo do konca glavne paše zaleženih, drugače trpi zdravje matice in postane čebelna družina tako šibka, da vsaj za eno leto popolnoma oslabi. S pametnim omejevanjem zalege dosežemo, da dobimo mi brez škode za čebele vso ono količino medu, katero bi porabile čebele za vzgojo celega tropa jesenskih čebel, ki bi ne dočakale pomladi. To seveda velja tam, kjer ni jesenske paše. Kjer pa ima čebelar jesensko pašo na ajdi, tam mora ravnati pa drugače. Ako nima za to primernih panjev ali nima časa in spretnosti, naj omejevanje zalege opusti. Spreten čebelar si bo tudi v kraju z izdatno jesensko pašo namnožil svoj delež medu z omejevanjem zalege. Začel bo omejevatí zalego nekoliko prej, 7 tednov pred koncem poletne paše, a omejevanje prekinil 2—3 tedne pred koncem poletne paše. S tem bo dosegel, da bodo panji polni pašnih čebel ravno za ajdovo pašo.

d) V jeseni: Pri vzimovanju bo oni čebelar na boljšem, ki bo odstranil iz panjev oni med, kateri ni sposoben za zimsko hrano čebelam. Kar ne zmore čebelna družina, zmore čebelar. Lahko je čebelarju urediti čebelam zimsko bivališče z deloma praznim satovjem, odvzeti nespособni med in dokrmítí sposobnega medu. S tem si prihrani čebelar veliko medu in zagotovi svojim čebelam veselo vstajenje v prihodnji pomladi.

Nekatere čebelam škodljive rastline.

Iv. Jurančič.

Izmed velikega števila rastlin, bodisi dreves, grmičevja, cvetic, kulturnih rastlin in plevela, ki dajejo čebelam živež, je nekoliko tudi takih, ki ne vplivajo povsem ugodno na čebele, včasih jim celo več ali manj škodujejo. K sreči je v zmerno-toplem podnebjju, kakor je pri nas, število takih škodljivih rastlin jako majhno, pač pa jih je več v vročih, tropičnih krajih. Čebele škodljivih, tudi neprijetno dišečih ali celo strupenih rastlin praviloma ne obletavajo, vsaj v naših krajih ne, vendar izjema tudi tukaj ni nemogoča. Götthe je rekel: »Čebela zbira na cvetju le zdravilne snovi, strup pa pusti.« Temu nasproti nam pa zgodovina pove, da so v starem veku grški vojaki v neki vojski oropali čebelne panje in vsi, ki so uživali ta med, so se onesvestili. Ali je ta med povzročal omotico tudi pri čebelah, tega zgodovina ne pove. Iz srednje Azije se je že večkrat poročalo o medu, ki je povzročal glavobol, omotico, bruhanje itd.

Pri nas so znane le nekatere rastline, ki utegnejo nekoliko neugodno vplivati na čebelino življenje. Med take lahko prištevamo smreko in sorodne iglavce. Med iz gozdnih dreves se težko topi, zaradi tega povzroča kot zimska hrana žejo, ta pa običajno vznemirjenje in naposled grižo. Z napajanjem v panju v drugi polovici zime se zlo prepreči.

Kukavice (orhideje) povzročajo čebelam znane »rožičke« ali »šopke«, ki jim sicer ne škodujejo, gotovo so jim pa pri njihovih raznovrstnih opravilih nadležni.

Buče in še nekatere druge rastline imajo to neprijetno lastnost, da se njihov cvet najbujneje razvije ob jutranjem solncu; takrat se na široko odpre. Ko pa začne vročina pripekati, ovne in se zaradi tega zapre. Čebela, ki se je pred tem vsedla v cvet, se vjame in je vjeta do večernega hladu, ko se cvet zopet razširi. — Tu bodi omenjena še neka bajka, ki je znana v

vzhodnem delu naše Slovenije. Tam so stari čebelarji mnenja, da čebele iz bučnega cvetja prinašajo moljev zarod, ker se v tem času pojavljajo »črvivi« panji. Bučni cvet je pri tem seveda nedolžen, ampak mlade matice se pri izletu na prašenje poizgubijo, in brezmatični panji (izrojenci namreč. Op. uredn.) potem junija »sčrvivijo«, ali pa še pozneje; buča pa cvete ravno v tej dobi in mora torej po nedolžnem nositi krivdo.

Plesnoba škoduje čebelam v panju. Ako ima prehladne stene ali je sicer napačno narejen, ali ako je premalo preskrbljeno za prezračevanje, se izdihana sopara na hladnih točkah zgosti in dela mokroto. Na mokrih, toplih organskih tvarinah (les, satje), se naseli plesnoba, ki poškoduje satovje in pokvari notranji zrak, kar istotako čebelam ne prija.

Zadnja, izredno suha in lepa jesen nam pa je razkrila še enega škodljivca med rastlinami. V tem dolgotrajnem sušnem času, ko je marsikatera cvetka vsahnila, so čebele obiskovale tudi podlesek. To je ona poznojesenska, bledordeča cvetka — pri nas ji pravijo »luljika« — ki na travnikih kar pricvete iz zemlje. Spomladi pa v obliki mlade turšice zrasede z drugo travo vred ter tvori v senu neljub plevel. Minolo jesen se je opazilo, da je čebela sedla na podleskov cvet, srkala sladko tekočino, a je ostala na cvetu, ni mogla zleteti. Obšla jo je omotica, kot bi bila močno pijana. Nekaj tako na podlesku onemoglih čebel sem prenesel v toplo sobo, kjer so se okrepčale z drugim medom. Za trenutek so pokazale nekoliko gibčnosti, pa so zopet omažale in do drugega dne so bile mrtve. Podlesek je znan kot strupena rastlina, cvete v pozni jeseni, ko je malokdaj za čebele ugodno vreme, torej ga tudi redkokdaj obletavajo. Vsekako pa je potrebno, da se ta zadeva skrbno zasleduje ter v prihodnji jeseni vestno opazuje. Omenjeni slučaj je namreč prvi ob-

javljen, dozdej se še kaj sličnega ni slišalo, zato je potrebno, da se čimprej dožene resnica.

Op. uredn. Bolj nego vse naštete rastline je čebelam škodljiva, včasih celo naravnost nevarna čemerika (Veratrum

album), o kateri se je v »Slov. Čebelarju« pisalo že večkrat. Prav tako moramo prišteti škrbinec (Cirsium oleraceum), ki ga je po močvirnatih travnikih vse polno, k jako škodljivim rastlinam.

K izboljšanju čebelne paše.

Iv. Jurančič.

Priznati se mora, da je bila pred mnogimi leti veliko boljša paša za čebele, nego dandanes. Mnogo divje rastočih rastlin, raznega plevela, grmovja in drugih rastlin se je moralo umakniti marljivi roki kmetovalca, ki je v novejšem času prisiljen zemljo boljše izkoriščati, da zadosti novodobnim zahtevam. Zaradi tega je nastala potreba, da čebelarji sami pospešujejo gojenje medunosnih rastlin. Da pa to stremljenje kaj izda, je potrebno, da se pospešujejo take rastline, ki imajo gospodarski pomen ter sejejo oziroma sadijo v velikih množinah. V prvi vrsti so jomenljive tukaj krmske rastline, n. pr. lucerna, esparzeta, inkarnatka, ameriška detelja pomešana s švedsko in belo deteljo. Kjer ajda slabo medí, je največ kriva zemlja; treba bi bilo gnoja, zlasti ji ugaja kalijeva sol. Pognojena ajda dá dva do trikratni donos na zrnju in tudi medena je veliko boljše. Sadjarstvo se v novejšem času močno razširja, kar tudi čebelarstvo zelo pospešuje.

Priporoča se še marsikatera rastlina kot čebelam koristna, a se ne more vpejljati, ker nima gospodarske vrednosti. Tako je n. pr. facelija za čebele res izvrstna, medí dobro in dolgo cvete, a v gospodarstvu ni vporabna drugače, nego za steljo. Zato se facelija ne more udomaćiti.

Večkrat priporočajo razne rastline, ki ne sodijo za vsak kraj ali so drugače dvomljive vrednosti za čebele. Dunajčan Alfonsus namreč strašno hvali neko drevo

po imenu Ailanthus, ki ga pa nekateri čebelarji naravnost obsojajo, ker ima baje njegov med čudno zopern okus. Ailanthus je lepo drevo, najdemo ga po parkih, pri nas ga ni, zato mi slovensko ime ni znano. Videl sem ga pa v precejšnjem številu divje rasti v okolici Litije. Tam imajo zanj najbrž tudi slovenske ime, gotovo pa skušajo o njegovi vrednosti za čebele ter o kakovosti njegovega medu. Dobro bi bilo, da bi kdo izmed tamošnjih čebelarjev o tem poročal ter pravo vrednost tega drevesa ocenil.¹

Večkrat hvalijo in priporočajo kako reč, ki je malo vredna ali celo brez pomena. Za to moramo biti več ali manj previdni zlasti pri drevju, ker na korist drevesa moramo čakati mnogo let, in ako se izkaže, da je drevo za naš namen brez vrednosti, smo za ves ta čas osleparjeni. Tako se je zgodilo piscu teh vrstic pred mnogimi leti. V nekem čebelarskem listu je nekdo začel na vso moč hvaliti takoimenovano »vednocvetočo« akacijo (Robinia pseudoacacia semperflorens). Naročil je takoj cepiče in pocepil nekaj navadnih akacij. Čez par let so v njegovo največje veselje začele cveteti in cvetele so res od maja do pozne jeseni. A kako so cvetele? Po dva do trije cvetni grozdi so viseli na drevesu; to je bilo vse. Čebele se niso niti zmenile za tako malenkost. Sicer pa so tudi posamezni cveti naglo odpadali. — Še en enak slučaj. Malo

¹ G. dr. Žigona, sodnika v Litiji, prosimo za pojasnilo. (Op. uredn.)

pred vojno je nekdo začel naenkrat nujno priporočati topinamburo (*Helianthus tuberosa*) kot izvrstno medunosno rastlino, katere gomolji, podobni krompirju, služijo še zraven tega kot hrana za ljudi in živino. Pomilovanja vredni so le oni, ki so to verjeli ter se dali zmotiti, ko je topinambura

vendar tak siten plevel, ki se, enkrat zasajen, leta in leta ne da iztrebiti ter se ga brani na vso moč vsakdo, kdor ga pozna. Za cvet čebele malo marajo, gomolji pa so k večjemu porabni za klajo svinjam, a vrednosti krompirja od daleč ne dosežejo.

Nagobčnik roparjem!

Jos. Kosi — Celje.

Kajne, nekaj povsem novega! Saj nagobčnikov še do sedaj pri čebelah nismo rabili. In vendar je bilo tako in še celo dobro učinkoval je ta nagobčnik.

Nekega dne koncem julija proti večeru sem opazil pri vseh svojih čebelah precejšnje razburjenje pred žreli posameznih panjev, pri enem panju so naravnost divjale, medtem ko so druge pri sosednem paviljonu letale tako živahno, kakor ob najboljši paši.

Bil sem si takoj na jasnem. Ta, ki je tako močno letal, je izvrševal roparske napade pri vseh panjih, ter onega, pri katerem so tako divjale, že obvladal.

Ni mi bilo jasno, kako je prišlo do tega, saj nisem že dalje časa nič delal pri čebelah, da bi povzročil ropanje, pa tudi matice so po mojem mnenju imele vse. Pa o tem sedaj premišljevat nisem utegnili, ampak ropanje omejiti in končno za vsako ceno zabraniti, to je bil moj cilj. Pa kako? Najprej zožim žrelo napadanega, nato obesim pred panj neko zaveso v obliki mojega belega predpasnika, v katero so se roparice zaletavale z vso besnostjo.

Spodaj zasmodim nekaj cunj, da se je neusmiljeno kadilo. Roparice pa so jurišale z vso silo ter našle pota do svoje žrtve pod zaveso pri zemlji. Napadale so z večjo silo tudi druge panje istega paviljona, pa brez uspeha.

Ker moje priprave niso veliko pomagale, postavim pred paviljon v polukrogu kos goste žične mreže, ki sem jo slučajno

imel pri rokah. Vanjo so se sedaj roparice z vso silo zažganjale.

Ropanje je bilo s tem omejeno, a ne popolnoma onemogočeno. Če bi mogel plodišče napadanega zapreti in medišče odpreti, bi bilo tudi nekaj, a v medišču sem imel posebno družino, majhnega drujca radi mlade matice. Tolažilo me je, da se bliža večer in se za ta dan ropanje samo ob sebi neha. Ali kaj drugi dan? Ropar ne odneha več in če mu spodleti pri enem panju, začel bo pri drugem, in kdo ve, če se mu pri njegovi predrznosti namera ne posreči.

Zaprli sem enkrat takega nesrečneža tri dni v klet, ko pa ga postavim zopet ven, je dalje ropal, nakar sem ga odnesel precej daleč v neki prazni čebelnjak. Potem je bil šele mir. Čelega paviljona pa vendar ne morem prestaviti.

Torej nagobčnik, moja najnovejšo iznajdbo, katera se mi je ravno rodila v moji glavi! Zvečer, ko se je začelo mračiti, vzamem že prej omenjeni kos žične mreže, jo pritrdim najprej na vsaki strani paviljona pred roparjem, potem pa še nad in pod žrelom tako, da je stala pred njim precej izbočena, nudila torej dokaj prostora in se videla res kakor nagobčnik.

Nekaj čebel, ki so pri ropanju najbolj divjale, je bilo že zunaj in so torej sploh zunaj ostale, ker radi nagobčnika niso mogle več v panj. Prihodnji dan je bilo v nagobčniku šumenje. Čebele so dirjale v njem sem in tja ter zopet v panj nazaj. Za-

daj sem jim pokladal vode, ki so jo takoj posrkale. Bil sem namenjen, ta nagobčnik pustiti kake tri dni na paviljonu, a že drugi dan me je tako radovednost gnala, kaj bodo storile, da sem ga proti večeru odprl s trdnim sklepom, da če bi hotele še dalje ropati, da ga takoj denem v »kontumac«.

Pa kako sem se začudil, ko vidim, da niti ena ni več mislila na rop. Bile so popolnoma ozdravljene.

Pozabil pa tudi nisem na panj, ki je bil od roparja napaden. Takoj drugi dan zjutraj sem ga pregledal glede matice. Dal mi je namreč prvca, imel torej letošnjo matico, in kakor sem se že prej prepričal, je tudi že zalegala.

Ko izvlečem sat za satom, pa najdem čudno mešanico zalege, namreč veliko grbaste, vmes pa tudi čebelne, večidel že pokrite, nekaj pa še nepokrite. Spodaj ob robu pa polno nastavljenih in zaleženih matičnih celic. Ta zalega pa je najbrž bila trotova. Ko to ogledujem, pa opazim matico, ki je pribežala iz panja in tekala po odprtih vratih. Pograbil sem jo in bilo je

po njej, ker jasno mi je bilo, da ni v redu, kar sem sodil iz stanja njene zalege in pa tudi iz njenega obnašanja.

Pokadil sem nato brezmatično družino ter tudi ono matično v medišču ter malo odprl ločilno desko, da se počasi združita. Žrelo plodišču sem zaprl. Mislim sem že, da se mi je stvar posrečila, ker na zunaj je bilo vse mirno, ko pa drugi dan zvečer pogledam v notranjost panja, našel sem celi kup mrtvih in klanje se je nadaljevalo še vedno.

Tedaj odvzamem vse sate s čebelami vred iz panja brezmatične družine ter čebele pred paviljonom pometem na tla, odkoder so si od spredaj izprosile vhod pri svojem zgornjem sosedu. Sate z grbasto zalego pa sem pridjal drugemu.

Pa tudi to ni pomagalo, klanje je trajalo dalje, dokler ni menda padla zadnja čebela trotovca. Nisem mu mogel pomagati.

Združeval sem že večkrat trotarja, pa s tako čudovitim koncem še nikdar.

Nagobčnik se je pa vendarle obnesel. Poskusite tudi drugi!

Voščena vešča.

Iv. Jurančič — št. Andraž.

Voščene veščice je dvoje plemen; prva večja, rjavkastosa (Galleria mellonella) blizu 16 mm dolga, druga (Galleria alvearia) je komaj do 10 mm dolga in srebrnosiva. Ta velikost velja večinoma le pri samcih, kajti samci so, kakor pri mnogih drugih metuljih, izdatno manjši. Voščene veščice so nočni metuljčki, ki se podnevu skrivajo po raznih kotih in špranjah, zlasti pod panjevo brado, ponoči pa letajo pred žreli ter silijo v panje. To se jim lahko posreči pri slabejših družinah, ki v nočnem hladu ne morejo dovolj zastražiti žrela.

V panje silijo le oplemenjene samice, da tam v drobir na dnu, v neobsedeno satovje, v vse mogoče koticke in špranje polagajo svoja jajčeca. Veščice, t. j. metuljčki

sami, seveda ne storijo čebelam nič žalega, niti ne delajo čebelarju nikake škode. Njihove žerke, ki se izležejo iz njihovih jajčec — navadno jih imenujemo »črvi« —, so tisti škodljivci, ki se jih opravičeno boji vsak čebelar. To so bele gosence s črno glavo, 16 nogami, ki dosežejo pri večji vrsti debelost drobnega svinčnika in dolgost 18 do 25 mm. Živijo se izpočetka od drobirja na dnu panja, a dolgo jim to ne zadostuje. Splezajo kviško v neobsedeno satovje, kjer si izgrizejo primerne rove, katere vse navprek, znotraj in zunaj ob površini sata prepredejo z nekako pajčevino. Ta zapredek jih varuje, da jim čebele ne morejo izlaska do živega. Tako rijejo v sredini sata nemoteno dalje do obnožine in sled-

njič pridejo celo med zalego. Tukaj rijejo v srednji steni sata, večkrat tudi pod celičnimi pokrovc, in uničujejo čebelne bube, katere pridejo v dotiko z rovom »voščene-ga molja«, ker jim zapredejo ali obgrizejo krilca, noge itd.

Moljeva žerka se prerije v satu na dan po 3—4 cm daleč; tako pustoši neprestano okoli 14 dni. Ko doraste, se na licu mesta zaprede v gost, močen, bel, podolgast zaprek ter se zabubi. Cela preobrazba voščene vešče od jajčeca do popolnega metulja traja pod ugodnimi pogoji okoli tri tedne, kakor pri čebeli. Vsekako pa se ta čas zaradi raznih vplivov lahko znatno zategne ali tudi skrajša. Prenizka toplina razvoj zakasni za 5 do 10 dni; istotako zdržuje pomanjkanje živeža razvoj ter povzroči, da gosnica v rasti zaostane, se torej nedorasla zabubi. Zaradi tega najdemo vešče jako različne velikosti, tako da se včasih večje pleme razlikuje od manjšega le po barvi, oziroma po zunanji obliki.

Ker čebele neгуjejo in ščitijo svojo zalego z največjo materinsko ljubeznijo, se ne morejo odločiti, da bi od žerke napadeno ali poškodovano zalego iztrgale ter z »zločincem« obračunale, zato je ta nepridiprav v zaleženih satih popolnoma varen. Kdor zadevo natančneje opazuje, lahko že odzunaj spozna od molja napadene sate; med pokrito zalego se vidijo namreč cele vrste čebelnih bub, ki imajo popolnoma razvite, modre oči ter niso s pokrovc pokrite. Koder se nahajajo take bube, ima molj svoja pota. Če po okviru takega »črvi-vega« sata potrkamo s prstom, ali ga pokadimo s tobakovim dimom, takoj se priplazi par črvov iz svojih lukenj ter pade na tla, kjer jih lahko uničimo.

Življenje in delovanje voščene vešče kot razvite živali traja od začetka maja do konca septembra; v zgodnjem ali poznem razvoju letine se pokaže tudi v tem nekoliko razlike. Kot jajce, ličinka in buba pa jo najdemo leto in zimo. Prezimuje zlasti jajčeca in bube, izredni slučaj pa povzročijo, da tudi ličinke, ki so se izlegle pozno v jeseni ter jim je pred zimo za popolni

razvoj čas prekratek, oziroma toplina prenizka. Te prezimijo v popolnem zimskem spanju ter se pomladi razvijajo dalje.

Iz jajčec se zgodaj spomladi izležejo ličinke, ki začnejo svoje pogubno delo, še preden je videti kaka vešča. Saj najdemo v prvi pomladi večkrat na panjevi bradi »črve«, ki so jih čebele pomorile in izvlekle. Stari čebelarji so temu rekli: »Čebele se trebijo.« Pri spomladnem snaženju, ko panjeva dna ocedimo zimskega drobirja in mrtvih čebel, najdemo več ali manj »črvov«; ki menda ravno namerava, da bi se zabubil ter po svojem naravnem nagonu udobno, zadovoljno prebili zimo.

Občutno škodo provzroča voščeni molj v slabih čebelnih družinah, ki ne morejo vsega satovja obsesti. Zlasti so nevarni v panjih, ki so izgubili matico, a čebelar tega ni opazil. V takem panju je čebel vedno manj, »črvov« pa vedno več. V kratkem času vedno se množecha golazen provzroči, da zadnja peščica čebel zapusti panj in da naposled sama nesnağa gospodar v njem. Navsezadnje vendar malomarni gospodar zapazi, da se že več časa ne prikaže nobena čebela pri žrelu. Ko panj odpre, oziroma odtrga od dna, mu šine v nos čuden smrad. Metuljčki frfotajo iz panja ter mu silijo v obraz, ob panjevih stenah in v kotih je polno belih, podolgastih zapredkov (bub), iz satov pa se tu in tam izvali masten »črv«. Tak je konec oslabele ali brezmatične družine. »Čebelar« seveda se tolaži: »Nesreča! Vešče so mi ga uničile!« Tukaj vešče niso bile vzrok pogina, a poslednje delo so vendar izvršile.

Največjo škodo pa naredi voščeni molj v shrambah za satovje. Tukaj uniči v par tednih vso dragoceno zalogo, ako se oskrbovanje zanemari ali iz kateregakoli vzroka izostane. Koliko zalog satovja so molji uničili med zadnjo vojno, koliko čebelnjakov so izpraznili, ko je bilo toliko čebelarjev vpoklicanih, doma pa ni bilo nikogar, ki bi kaj razumel pri čebelah! Škode je bilo na stotisoče.

Čenjeni čitatelj me bo pa menda vprašal: Kaj pa je povod k temu, kaj nagiblje

molja, da razjeda satovje in rije po njem, ali je to iz zabave ali iz hudobije? Gotovo je to vprašanje vsakdanjega kruha, živeža. Vešča kot popolna žival neposredno ne povzroča nobene škode; nisem slišal še nikoli, kaj vešča je ali sploh kaj je ali nič. Med žuželkami je namreč več takih, ki kot popolne živali sploh ne potrebujejo nobene hrane. Njih življenje je kratko ter edinole plemenenje, pomnožitev, ohranitev zaroda. Tembolj pa so požrešne njih žerke; istotako gosenica voščene vešče. Večina čebelarjev je že opazila, da čistega voska »črvi« ne marajo, ampak glavni in skoraj edini živež so jim kožice, ki jih mlade čebeliice zapuščajo v celicah, ko se izležejo. Poleg tega še uživa molj tudi cvetni prah, kar je oboje dušičnata hrana, ki jo čisti vosek nima v sebi. Zato molj napada le stare temne ali črne sate, v katerih se je že večkrat gojila zalega, in pa s cvetnim prahom napolnjeno satje. Čisto belo satje, v katerih še ni bilo zalege in nove satnice, so precej varne pred moljem; čeravno se jih v sili loti, jih sicer nekoliko razgrize, pa pred časom pogine. — Pri tej priliki opomnim, da je »v o š č e n a« vešča, »v o š č e n i« molj (gotovo iz nemškega »Wachsmotte) jako ponesrečeno ime, ker ne je voska; ali bi ne bilo primernejše: s a t n a vešča, s a t n i molj?

Voščena vešča je sicer ena največjih škodljivk čebelarstva, a sodba o njeni pravici do življenja se suče najbrž okoli slične točke, kakor pri razni drugi golazni, ki je poklicana na tem »revnem svetu«, da človeku včasih dela neprilike, seveda le tam, kjer je doma n e r e d , n e s n a g a , m a l o m a r n o s t . V čebelnjaku bodi red in snaga, nič nepotrebnega naj ne leži po njem, zlasti satovje se vse sproti shrani, potem molj ne najde ugodne prilike za razvoj. Istotako je red in snaga potrebna v panjih. Dno je treba večkrat osnažiti, slabiče združiti, v panju vedno le toliko prostora oziroma satovja dajati, kolikor ga čebele obsedejo; potem se nam ne bo treba bati moljev.

Težje kakor v čebelnjaku se branimo proti veččam v shrambi za satovje. Za shranjevanje satovja je najboljša primerno velika, dobro zaprta omara, v katero se satovje obeša ali postavlja tako kakor v panje. V obrambo proti veččam v shrambah je bilo nasvetovano mnogo sredstev, n. pr. meta, pelin, kafra, naftalin, kreolin, karbolna kislina itd., a vsa ta sredstva niso dovolj zanesljiva, veljati bi utegnili le za kratek čas in v manjšem obsegu, poleg tega bi pa še večina teh bila dandanes jako draga. Najboljše sredstvo, ki se je skozi mnogo let najzanesljivejše izkazalo, je žveplo. V omari oziroma shrambi pustimo v zgornji vrsti (žvepleni plin je namreč težji od zraka) za tri sate praznega prostora zaradi varnosti glede ognja; tukaj postavimo kako nizko posodico, n. pr. podstavek od cvetličnega lonca ali sploh kako lončeno ali porcelanasto posodo, ter v nji zažgemo primeren kos žvepla, kakršno rabijo za žvepljanje praznih sodov. Nato se omara hitro zapre. En celi kos takega žvepla (na juti) zadostuje za 1 kubični meter prostornine oziroma za 400 satov. Žveplanje se vrši od začetka maja do konca septembra vsak tretji teden.

Pomislekoma, kateri so se čuli tu in tam proti žveplu, moja mnogoletna izkušnja popolnoma nasprotuje. Mnogo let že žveplam satovje, ki ga dajem v panje neposredno iz shrambe brez vsakega prezračevanja, a čebele niso še nikdar pokazale najmanjšega znamenja kake nejevolje ali mržnje do žveplanih satov. Nadalje sem v teku let opazil še neko korist žvepljanja. Večkrat sem slišal čebelarje tožiti, da se jim v shranjenih satih cvetni prah pokvari, ali posuši, popolnoma strdi, ali splesni. Čebele ga ne morejo uživati, temveč ga z velikim naporom odstranijo iz celic ter iznosijo iz panja. Največkrat morajo celice celo razgrizti, da jim je mogoče trdo kepo cvetnega prahu odstraniti. Pri meni tega ni videti. Znano je, da žvepleni dvokis zamori plesnobne in še nekatere druge glive, zato se cvetni prah v zažvepleni shrambi v satih ohrani

več mesecev popolnoma svež in nepokvarjen.

Nekateri hranijo sate posamezno v papir zavite, kar pa je možno izvršiti le v manjšem obsegu. Čebelarjem tudi ni ostalo prikrito, da je večšam prepah jako zoprno. Zato so si izmislili v nekaterih krajih, da rezervno satovje kar prosto obesijo med dvema vzporednima remeljcema na kakem zračnem kraju, čestokrat tudi v čebelnjaku. Do gotove meje je tako shranjeno satovje res varno, a kjer se vešče preveč razmnožijo, zlasti proti koncu vročega poletja, se vsekako pokažejo znatne poškodbe. Poleg tega pa imamo proti shranjeva-

nju satovja na prostem še tehtne pomisleke. Satovje je tukaj izpostavljeno vsem močim zunanjim vplivom, mnogim nevidnim mikrobom, raznim bolezenskim bacilom oziroma trosom, katerih je v zraku vedno dovolj in za katere je ravno cvetni prah in satovje posebno sprejemljivo. Današnja izkušnja pa nedvomno dokazuje, da ravno v onih krajih, kjer shranjujejo satovje na prostem, se imajo veliko boriti s čebelnimi boleznimi. Red in snaga sta vsakemu poštemu človeku mila in draga; voščeni molj pa, dasi je velik čebelni škodljivec, je v glavnem menda le za to na svetu, da zanične čebelarje priganja k rednosti.

Na delo za praktično čebelarstvo knjigo!

M. B. Miklavčič.

V oktobrovi številki »Slov. Čebelarja« sem čital, da se je na zadnjem občnem zboru Čebelarskega društva za Slovenijo sklenilo, da se prične z delom praktične čeb. knjige. To prelepo misel bi moral sleherni zavedni čebelar najtopleje pozdravljati in po svojih močeh tudi podpirati, kajti Slovenci živo potrebujemo knjige, ki bi odgovarjala zahtevam današnjega čebelarstva. Slovenci, dasi smo priznani stari čebelarji z dobro, po celem svetu slovečo čebelo, smo na književnem polju v primeri z drugimi narodi skoro nekoliko zaostali. (Ne samo nekoliko, ampak prav zelo smo zadaj! Op. uredn.) Res, da se od našega malega naroda ne more niti izdaleka toliko pričakovati, kakor n. pr. od Nemcev, Angležev in Američanov, ki imajo res občudovanja vredno čebelarstvo književnost. Toda, ako hočemo na čebelarstvu polju uspešno napredovati, moramo skrbeti vsaj za najpotrebnejše čebelarstvo čtivo. Ako se res oprimo tega prepotrebne in tako težavnega dela, skušajmo, da bo tudi kolikor mogoče popolno.

Po mojem mnenju nam je potreba knjige, kakor je nemška »Unsere Bienen«, ki je izšla meseca avgusta leta 1920., ali

pa ameriška knjiga »ABC&XYZ«. Ta je bila ob zadnji izdaji (1920) precej popravljena in bi bila pri pisanju nameravane knjige v veliko pomoč. Prva izdaja pa je po mojem mnenju že preveč zastarela. Pri spisu nameravane knjige je predvsem treba imeti v mislih, da bo knjiga služila našim čebelarjem kot voditeljica na polju čebelarskega razvoja. Zato mora biti delo tako, da bo odgovarjalo zahtevam današnjega, modernega čebelarstva. Gleda naj se na to, da se opusti vse, kar je zastarelo in priporoča le to, kar veliki in moderni čebelarji priporočajo kot dobro. Da taka knjiga zahteva ogromnega truda in dela je umevno (pri spisu Nemške knjige »Unsere Bienen«, ki obsega 416 strani, je sodelovalo 35 čebelarjev) zato je potrebno, da se spisovanja slovenske čebelarstvo knjige oprime več zmožnih in izkušenih čebelarjev, ker le na ta način je pričakovati povoljne dovržitve.

Knjiga pa naj bi poleg dobrega čtiva vsebovala tudi bogato zbirko ilustracij. Čebelarstvo knjiga brez podob je takorekoč mrtva in čitatelju neprikupljiva. Omenjena nemška knjiga ima približno 200 podob, med temi tri umetniške slike

v barvah, ki se lahko prištevajo med najboljše dela na tem polju. Pri izbiranju ilustracij za to knjigo se je napravila napaka v tem, ker se je rabilo podobe, ki za današnje moderno čebelarstvo nikakor niso na mestu. Take slike predstavljajo starokopitnost in škodujejo vrednosti knjige, kakor tudi čebelarskemu napredku. (Ako kdo izmed cenjenih sodelovalcev pri nameravani knjigi nima potrebnih podob, naj mi sporoči in jaz mu jih bom skušal preskrbeti.) Ne bom se spuščal v druge podrobnosti v tej zadevi, ker sem gotov, da ima Slov. Čebelarstvo društvo med svojimi člani dovolj dobrih moči, ki bodo pri spisu te knjige častno rešili svojo nalogo. Le še enega pruedmeta se moram dotakniti in to je — čebelna gniloba. Gnibli sta dve, evropska in ameriška. Evropska čeb. književnost v koli-

kor je meni znano, le redko omenja razliko teh strašnih bolezni, kar pa je velik pogrešek, ker obe bolezni sta skoro enako pogubni, a zahtevata različnih operacij. Tistemu, ki se bo odločil obdelati ta važen predmet, svetujem, da naj natančno razloži njihovo razliko in tudi kako je zdraviti bolezen. Ker pa je za boljše razumevanje razlike teh bolezni treba posebnih podob, sem na željo Čebelarskega društva pripravljen preskrbeti zato potrebnih klišejev od ameriške vlade.

Na delo, cenjeni čeb. strokovnjaki! Ne strašite se ovir, ki se gromadijo pred vami, marveč krepko zastavite svoja peresa v trdni nadi, da boste premagali vse težave. S tem boste storili veliko narodno delo na polju čebelarstva, delo, ki bo ostalo med narodom kot časten spomenik na vašo marljivost in požrtvovalnost!

Kranjska čebela v Ameriki.

Po »American Bee Journalu« priredil Aleksander Tomano.

I.

Izkušnje ameriškega čebelarja o kranjski čebeli.

Ameriški čebelar M. B. Wilner piše uredništvu lista »American Bee Journal« sledeče pismo:

»V številki za februar Vašega lista se je pojavilo vprašanje glede kranjske čebele. V odgovoru je bilo rečeno, da ima ta čebela magnjenje do prevelikega rojenja. To me je dovedlo, da Vam sporočam o mojih izkušnjah s temi čebelami in to v zvezi s preustrojenim Dadantovim panjem (Modified Dadant Hive).

Na pomlad leta 1920 sem kupil nekoliko Dadantovih panjev in v enega sem preložil kolonijo marljivih mešanic (iz križanja dveh pasem). Takoj, ko so začeli lepo izdelovati satnice in ko je bilo satje do polovice izdelano, sem pridjal družini kranjsko matico. Ker je bil panj

preskrbljen s popolnimi satnicami, so čebele prav hitro dovršile satje. Nisem pričakoval rojenja, ker je bila to mlada družina in ker je imela mlado matico. In imel sem prav. Čebele so z veliko pridnostjo delale in nanesele so malo več nego za 18 dolarjev medu v satju. To ni bilo bolje, nego uspeh onih družin, ki sem jih imel v panjih z desetimi okviri. Imele pa so to prednost, da so bile v prvovrstnem stanju za pašo na detelji. 20. novembra sem jih prestavil v klet.

Ne morem trditi, da bi boljše prezimovale, nego nekatere italijanke. Če že kaj, morem reči, da so bile bolj mirne, nego druge kolonije in da jih nizka temperatura, ki je večkrat nastala v kleti, ni nič vznemirjala.

10. aprila sem panj s kranjsko matico postavil na poletno stališče in potem so te čebele pokazale take lastnosti, ki jih odlikujejo daleko pred vsemi drugimi pasmami

in s katerimi sem se še jaz seznanil. One so delale v hladnih in oblačnih dneh veliko bolje, nego vse druge. One niso pred drugimi imele nikake prednosti, niso bile v večjem številu in tudi glede oskrbe niso imele nobenega priboljška. Če sem videl pri italjankah in mešankah priti in oditi dve ali tri čebele, sem videl pri kranjicah sedem ali osem čebel. Pomlad se je nekako zakasnela, pa čebele so bile kljub temu v dobrem stanju. 9. maja je velik roj zapustil kranjski panj ter se je usedel v bližini. Mislil sem si: te so pa začele zgodaj in šel sem, da preiščem stvar. Videl sem takoj, da je bila krivda na moji strani, panj je bil napolnjen z medom in zalego v raznih stopnjah razvoja in niti ene prazne celice ni bilo v celem panju. Ker je bilo še en celi mesec do deteljne paše, sem matico vrnil v panj, ko sem uničil vse matičnjake, večinoma roja sem pa pridjal meki slabi koloniji. Na kranjski panj sem postavil nastavek, v katerem je bilo 24 malih okvirčkov za med v satju. Čebele so nastavek takoj zasedle. Z vrnjenimi čebelami od roja in onimi, ki so se z veliko nagllico izlegale, je bil panj prav hitro v prvovrstnem stanju. Tako je šlo do deteljne paše in ko je ta paša trajala en teden, so zopet rojile. Pred začetkom paše sem dal vsem kolonijam, kakor sem mislil, popolnoma dosti prostora — računal pa nisem z mojim novim gostom (kranjsko matico), ko sem določeval prostor. Ko sem odprl panj, sem našel mastavke vse polne in panj zelo preobljuden. Izrezal sem vse matičnjake ter sem vrnil roj, panj sem pa preskrbel z dovolj prostora. V teku poletja niso več rojile, ker skrbel sem vedno, da so imele prav dosti prostora. Vsi panji so se najmanj vsakih deset dni preiskali in nisem našel nobenega matičnjaka, katerega bi bilo treba izrezati.

Ta panj je nabral 70 funtov več (dva funta tehtata približno 1 kg) medu v satju, nego drugi panji (z italijankami in mešanicami) in mislim, da ta edina poizkušnja opravičuje, da se te čebele bolj natanko

preiskujejo ter da se doženejo njih vrline in prednosti. Mnenja sem, da jih nobena druga čebela ne more prekositi glede pridobivanja medu, če jo gojimo v velikih, prostornih panjih. V celi dobi sem našel, da začenjajo nabirati prej in da mehajo kasneje nego druge čebele. Res, vredne so kranjice skrbnih preizkušenj in skrbnega izbiranja za plemenske namene.

Tu hočem omeniti nekaj dobrih besedi za Dadantov panj. Da se plodišče nakupičuje z medom na stroške nastavkov, to je prazna govorica. Ako imamo čvrste matice in pridne čebele, potem se ni bati, da bi bilo plodišče napolnjeno s čim drugim, nego s čebelami in zalego. Velik panj, posebno Dadantove vrste, bo ostal.«

* * *

Iz tega članka je jasno razvidno, da naša čebela prodira naprej in da bo kmalu prišel čas, ko bo splošno kot najboljša priznana. Propaganda v to svrhu ne sme prenehati. Vsak, kdor more, naj zastavi svoje sile v to. Dobro vedno zmaguje nad slabejšim slej ali prej, in to bo tudi v tem slučaju naše čebele.

II.

Profesor Jäger o kranjski čebeli.

V »American Bee Journal«, meseca decembra 1921, je priobčeno pismo gosp. profesorja Jäger, našega rojaka, ki je na kmetijski šoli v Minnesoti nastavljen kot čebelarski strokovnjak. Pismo, ki ga je smatrati kot odgovor na neko vprašanje, se glasi:

»Prejel sem pismo, v katerem me vprašate o mojem mnenju o kranjski čebeli. Kranjske čebele so bile preiskane in obsojene že večkrat po hitro sodečih sodnikih. Njih narava in njih koristnost se nista še nikoli temeljito preiskali in zato se obotavljam, da bi načel stvar iznova.

Mislím, da je s pasmami in plemeni pri čebelah ravno tako kakor pri perutnini, govedi in prašičih ter so prikladna

za razne namene, razna podnebja in razne odnošaje. Trditev, da je samo ena čebelna pasma prikladna za vse Združene države in da je le ena v vseh razmerah najboljša, nasprotuje vsem izkušnjam, ki so se naredile v vzgoji domačih živali.

Pred dvema letoma sem začel proučevati kranjsko čebelo. Dobil sem te čebele iz njihove domovine — iz Kranjske, vzgajil sem iz njih zarod in pridelal sem z njimi med v posebnem uljnaku. Začel sem ravno spoznavati njih značilnosti in najbrž bo prešlo več let, preden bom mogel izreči končno sodbo o njih. Sedaj pa je še nemogoče, da bi se mogel pečati s podrobnostimi. Naj omenim le nekoliko točk, ki so se začele jasni.

1. Kranjske čebele so večje, kakor so druge ter imajo daljše jezike, tako, da morejo na rdeči detelji delovati.

2. One naberoma več medu na vsako družino, nego druge pasme.

3. One so najbolj krotke med vsemi čebelami, ki jih imamo v Združenih državah; so na satu popolnoma mirne ter ne odletavajo raz sat, ko ga imamo v rokah. Mi izhajamo lahko brez kadenja (dima).

4. One so bolj trdne, ko črne ali rumene čebele ter morejo prenesti najmanj dve stopinji mraza več nego druge.

5. Zaradi mirnega značaja prenašajo zimo prav dobro.

6. One prav redkokrat ropajo, če sploh kdaj.

7. Njih matice so tako plodovite, da jih čebele v ranem poletju odstranijo (preležejo).

8. One se ne morejo dovolj razviti v Langstrothovem panju z desetimi satniki ter potrebujejo najmanj panj Dadantove velikosti.

9. Ravnanje z njimi more biti bolj temeljito in drugačno, nego z italijanskimi čebelami.

To so smeri, po katerih zdaj delujem in veselilo me bo, ako bom mogel podati Vam točnejših informacij, ko bom dalj

časa in globlje preiskal njih naravo ter dognal končne rezultate, ki jih bom mogel utemeljiti z dokazi.

III.

Umazana konkurenca sega po obupnih oblastnih sredstvih, da uniči izvoz naše čebele v Ameriko.

»American Bee Journal« piše v svoji številki za mesec maj, da je odbor »ameriškega društva gospodarskih mrčeslovcev« (American Association of Economic Entomologists) vložil pri vladi v Washingtonu prošnjo, da izda prepoved za uvoz inozemskih čebel in da je vlada tej prošnji ugodila. Poštni urad je izdal v tem smislu odlók, da je vsak uvoz čebel in matic v škatljicah prepovedan, in sicer iz vseh tujih dežel razen Kanade. Ker se velika večina tujih čebel pošilja v Združene države po pošti, je torej izključeno, da bi se mogle še dalje uvažati. List pravi dalje, da se pričakuje, da bo zbornica izdala zakon, ki bo zabranil vsak uvoz tujih čebel — torej tudi onih, ki se sedaj še lahko pošiljajo z ekspresnimi in tovornimi privatnimi prevoznimi sredstvi.

Sedanja vladna prepoved utemeljuje ta korak s sledečimi besedami:

»Ker je v nekaterih tujih deželah jako resna čebelna bolezen, znana pod imenom 'bolezen otoka Wight' zelo razširjena, zato je pošiljanje čebel z navadno in paketno pošto iz vseh dežela, razen Kanade v Združene države prepovedano.«

Uredništvo »A. B. J.« pripominja, da je morebiti »Acarapis« (tako imenujejo učenjaki to bolezen) razširjena tudi v Ameriki, da pa ni tako nevarna, kakor ona v Evropi.

Na drugi strani lista »A. B. J.« je izvleček pisma, ki ga je uredništvu pisal neki znameniti čebelar, v katerem energično protestira, da prepoved velja tudi za dežele, v katerih je ta nova bolezen »Akarapis« neznana. Na Angleškem je bolezen znana že veliko let, pa ministr-

stvo za kmetijstvo do sedaj proti njej ni nič ukrenilo. Avstralija je nedavno izdala prepoved za uvoz čebel iz Anglije (torej iz svoje matrne dežele), ni pa prepovedala čebel iz drugih tujih dežel.

Iz tega slednjega se vidi, da so v Ameriki tudi poštenomisleči ljudje in da pridobljena vojna zmaga in nakupičenjske skoraj vsega svetovnega zlata v deželi Yankejev, vendarle ni zbegalo vsem ljudem glave.

Da pa se vidi, kam v tem slučaju »pes taco molí«, naj pojasnijo sledeče urednikove besede, ki slede takoj po upravičeni kritiki znamenitega ameriškega čebelarja. Glase se:

»Slednji čas se je pokazalo novo zanimanje za čebele iz tujih dežel. Številno načrtov se je skušalo izvesti, da se uvažajo čebele iz Italije — posebno pa iz Kranjske... Vsi ti uvozi so izključeni po prepovedi, ki jo je izdal nedavno poštni urad.« Potem še pravi: »Naš dopisnik pravi, da naj se proti deželam, kjer je ta bolezen razširjena, uvede ‚quarantine‘ (zadržanje in pregled čebel na meji), da bi se pa mogli oni, ki so interesirani za uvoz iz takih krajev, kjer te bolezi ni, prej zaslišati, da povedo tudi svoje mnenje in ugovore.«

V celi Jugoslaviji ni omenjene čebelne bolezi in ker v Angliji že več let okužuje ondotne čebele, zato naj sedaj mi trpimo, osobito naši izvozniki, ki si z velikimi stroški pripravljajo, da se naši čebeli zopet odpre pot čez morje?! To je krivica, velika krivica in ker niso mogli doseči tega po zakoniti poti, so se poslužili koruptne prekanjenosti. V zbornici bi ta zakon nikoli ne bil sprejet, ker med poslanci bi se bil že ta ali oni oglasil (poučen od svojih volivcev-čebelarjev) ter bi zbornici povedal, da ta zakonski predlog (zabranitev uvoza čebel iz tujih krajev) ne pomeni nič drugega, nego *u m a z a n o k o n k u r e n c o*, ki se poslužuje koruptnih sredstev, ko se čuti po poštemem potu premagano. In tako sredstvo je *prepo* ved pošiljanja tujih čebel po

pošti. Kdor zna na prave gumbce pritisniti in ima kaj političnega vpliva, prav lahko izposluje tako »odredbo«.

Torej številno načrtov se je skušalo izvesti, da se tuje čebele, posebno iz Kranjskega nanovo uvažajo? Ali je to kaj napačnega, krivičnega, zločinskega? Ali se ni postopalo pošteno, odkrito in brez vsakega zadržka? Da, da, naša kranjska siva čebela je začela svoj zmagonosni polet in oni, ki imajo druge pasme iz stare navade ali lenobe kot robo, ki jo drugim vsiljujejo, so se prestrašili in segli so po zakotnem in umazanem sredstvu, da to, kar je bolje, uničijo ter s tem škodujejo gospodarstvu svoje lastne domovine! To ni ameriško, to ni napredno, to ni patriotično in zato tudi ne bo držalo! Prav naglo bo cela zarota prišla na dan, ker tam v Ameriki ni mogoče, da bi se skrivalo dobro pred slabim ali da bi dobro propadlo na ljubo slabemu! Zatorej mirno kri in skrbno negovanje naše čebele, ker pot se ji odpira po celem svetu! — Najboljši dokaz temu pa je ravno to, da segajo njeni sovražniki po obupnih sredstvih, ki v sedanjih časih minejo čez noč. To se bo zgodilo tudi v tem slučaju.

Še to: Uredništvo pravi, da se velika večina tujih čebel pošilja v Združene države potom pošte, je torej izključeno, da bi se mogle še dalje uvažati. V pojasnilo naj navedem to-le: Kranjske čebele oziroma matice v škatljicah se pošiljajo v Ameriko vse s pošto in tudi večje teže čebel bi se mogle s paketno pošto pošiljati, če bi do tega prišlo, kar je bilo že to poletje pričakovati.

Prepričam se, da velika večina italijanskih čebel, bodisi matic, posebno pa mali panjiči najdejo iz Italije pot v Ameriko potom ekspresnih kompanij, špediterjev itd., ker Italijani imajo zelo živahen trgovski promet z Ameriko, svoje eksportna društva, svoje parobrodne družbe itd. Iz tega se vidi, da je prepoved uvoza naperjena odločno le proti kranjski čebeli. In kako je to smešno! Če pošlješ čebelo po pošti, je okužena in nevarna, če jo pa

pošlješ po špediterju, je pa zdrava in ne nevarna!

Ravno ta številka »A. B. J.« prinaša članek, ki daje naši čebeli največjo nvalo in to hvalo je zapisal Amerikanec. Kar nič se ne bojmo! Cela zarota proti kranjski čebeli bo prišla kmalu na dan in oni, ki so jo uprizorili, bodo osramočeni.

IV.

Zanimive vesti iz Amerike.

»American Bee Journal« je v svoji junjevi številki priobčil dva članka, tikajoča se uvedbe zakona proti uvozu čebel iz vsega sveta v Združene države. En članek je spisal naš rojak g. Fran Jaeger iz Minnesote, drugi članek je pa od Mr. C. W. Aeppler. Oba članka sem prevedel na slovenski jezik, ker stvar prav resno zadeva naše čebelarstvo z ozirom na izvoz naše sloveče čebele.

V ravno tisti številki »American Bee Journal«-a je priobčen pod naslovom »Čebelarstvo v Jugoslaviji« (Beekeeping in Jugoslavia) moj v angleškem jeziku pisani članek. Ta članek spremljata dve sliki, ena predstavlja Črnega Jurija, ustanovitelja naše kraljeve dinastije Karadžordževićev, druga slika pa kaže Slovenko v narodni noši s pečo na glavi.

Poslal sem že meseca decembra daljšo obravnavo o jugoslovanskem čebelarstvu, tvarina bi zadostovala za 5 do 6 člankov v »A. B. J.«. Priložil sem tudi več slik in fotografij, kakor naših vodilnih čebelarjev, krajskih podob in takih, ki kažejo naše narodne noše.

Gospod C. P. Dadant, lastnik in urednik »A. B. J.« mi je na to odgovoril, da je tvarina pač zanimiva, da pa jo je za ameriški strokovno-čebelarski časnik, kakor je »A. B. J.«, preveč ter jo bo zaradi tega skrčil na dva članka.

Jaz sem hotel priliko bolj izrabiti in kolikor le mogoče narediti reklamo za našo čebelo in za našo Jugoslavijo — pa ni šlo... v zraku je bilo že nekaj, kar ni bilo

ugodno za našo sivko — potem pa je sledila prepoved uvoza tujezemskih čebel v Ameriko. Zdaj ne vem, če bo uredništvo »A. B. J.« res prineslo še en članek o čebeloreji v Jugoslaviji ali ne in tudi ne vem, če bo priobčilo še kaj poslanih slik in fotografij. V teku časa bomo videli, kako bo s to stvarjo — za zdaj se moramo zadovoljiti s tem, kar je.

Naj prevedem tu, kar sem napisal v angleškem jeziku v gori imenovani izdaji »A. B. J.« glede ustanovitelja naše kraljeve dinastije:

»Črni Jurij, ali kakor so ga Turki imenovali, Kara-Džordže (1764—1812), ustanovitelj sedanje kraljeve dinastije Karadžordževićev, je bil mali srbski kmetovalec in čebelar. Njegovo goreče rodoljubje, njegova naravna nadarjenost v vojaških in civilnih stvareh, njegova nedosegljiva hrabrost in njegova, nikdar omahujoča vera v silo in voljo njegovih rojakov za osvoboditev izpod turškega suženjskega jarma so postavili temelj svobodni in neodvisni Srbiji in v daljnem oziru Jugoslaviji. Ko se je v teku borenja sreča obrnila proti njemu ter je moral iskati na Mažarskem zavetja, je tamkaj služil svoj kruh kot čebelar.

Črni Jurij se more s polnim pravom imenovati Jurij (George) Washington Jugoslavije. V času, ko so novoangleške kolonije pod George Washingtonom vstale proti Angliji, je on organiziral in širil revolucionarno gibanje proti Osmanom. Zanimivo bi bilo vedeti, če sta ameriška revolucija in »Izjava neodvisnosti« (Declaration of Independence) imela kak vpliv na dogodke v Srbiji, ki so se godili približno v istem času. To je prav lahko mogoče, ker Srbi so bili navdahnjeni z istim demokratskim duhom, kakor je izražen v »Izjavi neodvisnosti« in ki je pozneje našel izrava v ustavi Srbov.«

V.

Nekaj več o čebelarski karanteni.

Spisal Francis Jaeger v »American Bee Journalu« za mesec junij.

»Jaz sn popolnoma strinjam z gosp. dr. Phillips, Mr. Sanders, Mr. Millen in Mr.

Carr, da se proti čebelski bolezni, ki se je pojavila na otoku Wight, uvede stroga karantena. Ravno tako proti vsaki drugi bolezni. Zakon s takim namenom naj se takoj izda.

Kakor pa vsaka druga sredstva, ki so zakonodajnega značaja, naj bi bil tudi ta zakon prikladen in pravičen. Zdi se mi pa skrajno nespametno, če se odredba karantene raztegne na uvoz čebel iz vsega sveta, če bolezen okužuje samo nekatere kraje v Angliji in Franciji. Jaz ne morem verjeti, da bi inteligentno zakonodajstvo vedoma moglo uvesti prepoved uvoza, n. pr. za kanadski krompir, če bi se kaka nova bolezen krompirja pojavila v Mehiki. In tako bi tudi državna zbornica pravilno poučena nikoli ne izdala prepovedi uvoza matic iz Italije ali iz balkanskih dežel, če bolezen ogroža samo en del evropskega kontinenta. Ker se je ital. čebela v Ameriki trdno udomačila, se je začelo misliti, da morajo ameriški čebelarji za večne čase uvažati samo italijansko čebelo, kakor da bi bila le ona sposobna, da se uvažava v Združene države in Kanado ter da je ravnotako prikladna za Florido in Kalifornijo, kakor pa za severne kraje države Michigan. Ne, nihče ne sme, če hoče biti in ostati dober čebelar, uvažati druge čebelne pasme in z njo delati poskuse! Na primer, ti ne smeš reči, da severni kraji s hladnim podnebjem in hudim mrázom zahtevajo bolj utrjeno čebelo, kakor pa topli in napol tropični južni kraji. In če hočeš ostati dober in starokopiten čebelar, ne smeš misliti, razsojevati in raziskovati z novimi pasmami, temveč moraš udano ponavljati »abc«, kakor so ti ga vcepili tvoji učitelji.

Moje mnenje je, da naj čebelarji v njih lastnem interesu pišejo poštnemu oddelku v Washingtonu in ga pouče o resničnem položaju v celi zadevi, da se odvrne zaradi nepoznanja danih odnošajev tako splošno in nepremišljeno postopanje, ki je v veliko škodo čebelarskemu napredku.

(Op. ured. G. Jager je vedno vnet zagovornik naše čebele, za kar mu izrekamo toplo zahvalo.)

VI.

Misli glede karantene tujezemskih čebel.

Spisal C. W. Appleler v »American Bee Journal« za mesec junij.

Nedavno izdana odredba glede prepovedi uvažanja matic po pošti kot obramba proti čebelni bolezni, ki se je pojavila na otoku Wight (Anglija), je dobra stvar, vendarle pa so dve strani tudi pri tej zadevi.

Prav je, da se naš čebelarski dobrobit zavaruje in da se ta bolezen iz dežel, kjer se je vgnezdila, ne dovede v naše kraje. Oni, ki so mislili na izdajo te odredbe, zaslužijo naše priznanje, v kolikor se tiče ta odredba dežel, v katerih se ta bolezen res nahaja.

Nikakega povoda pa ni, da se ta stvar smatra kot pretirano strašilo. Včasih se mi vse prehitro prestrašimo kake stvari. Ako v državi Wisconsin boleha govedo na tuberkulozi, s tem še ni potrebno, da se vsakemu trgovcu z živino prepove trgovanje.

Mogoče je, da je italijanska čebelna pasma najboljša. Mogoče je to, vendar pa se je v naši deželi še premalo z drugimi čebelnimi pasmami preizkušalo, in zato se ne sme to smatrati kot končno veljavna in neovrgljiva istina. Mi to samo mislimo, mi si to le tako predstavljamo. Nihče izmed nas ni še druge pasme tako korenito preizkušal, kakor smo italijansko. Mi vsi smo sprejeli to pasmo, ne zato, ker je najboljša, temveč zato, ker mislimo, da je res najboljša. Naši dokazi so pa pomanjkljivi.

Sive pasme čebel so še malo preizkušene. Zdaj ko Dadantov panj dobiva vedno več priznanja in ker se med čebelarji vedno bolj širi priznavanje močnih čebelnih družin, si jaz drznem prorokovati, da bodo sive čebelne pasme začele igrati večjo vlogo, nego so jo v preteklosti.

Dežele, kjer se sive čebele nahajajo, so obdane od gorovja, preko katerega čebele ne morejo leteti. Če bi te kraje bolezen iz otoka Wight okuževala, bi se to že davno znalo. Ker se pa ta bolezen v teh deželah ne nahaja, zato pač ni nobenega

razloga, da je uvoz iz teh dežela prepovedan.

Če bi bile druge čebelne pasme pri nas bolj splošno uvedene, potem šele bi se moglo prav razviti medsebojno tekmovanje. To bi povzročilo tudi lažje izboljšanje in oplemenitev. Dosedaj še nismo niti začeli z izboljšavanjem in oplemenjenjem čebelnih pasem. Kar je bilo v tem oziru storjenega, je samo Sladenovo delovanje vredno, da se omeni.

Dajmo drugim pasmam tudi priliko — vsaj preizkušajmo jih tako temeljito, kakor smo tako hvaljeno italijansko čebelo preizkusili. Kar še ni preizkušeno, o tem se ne sme izrekati končno veljavne sodbe. Kar smo z drugimi čebelami v tej deželi preizkušali, to je neznatno.

Ta uvozna prepoved naj se prekliče, izvzemši za dežele, kjer se imenovana bolezen nahaja. Jaz ne morem nikakor uvideti razloga, da se italijanski čebeli daje prilika ustanoviti med nami »trust« ali »monopol«. (V tem grmu tiči zajec cele odredbe glede prepovedi uvoza — to sem pojasnil že v prejšnjem članku. Op. A. T.) Ustavi uvoz iz dežel, kjer je bolezen, druge pa pusti v miru!

O p o m b a. V New Yorku ima Jugoslavija »Povlaščeno trgovinsko agencijo«,

katere namen je gojiti in razvijati trgovske in industrijske zveze med Ameriko in našo državo. Glasilo te agencije je mesečnik »Trgovinski pregled« (Commercial Review), ki je v angleškem in srbo-hrvatskem jeziku tiskan in kojega sotrudnik za angleški jezik sem tudi jaz. Pisal sem načelniku te agencije, da naj se kaj stori glede preklica odredbe poštnege urada v Washingtonu, ker to je očiten in krivičen napad na izvoz naše čebele v Ameriko. Naših zastopnikov v Ameriki naloga je, da se potrudijo v tem oziru in v prvi vrsti so za to konzulati in naše poslaništvo v Washingtonu. Da je odredba naperjena osobito proti naši kranjski čebeli, to potrjuje tudi Mr. C. W. Aeppler v svojem članku proti koncu — čeravno me kar naravnost — kartel (trust) in monopol Italijanki, to pove vse in tudi daje migljaj, kako se Italijanka v Združene države uvaža — gotovo pa ne poštним potom. Drugega nič kot umazana konkurenca s pomočjo še bolj umazanih, podkupljivih

Ako bi kdo imel v trgovskem oziru kaj s tem našim zastopstvom v New Yorku opraviti, naj naslovi pismo: Privileged Commercial Agency of the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes, 17 West 42, Street, New York, U. S. Amerika.

Iz „Gospodarskega lista“.

Dr. Josip Ličan.

»Gospodarski list, ki izhaja v Gorici, piše v vsaki številki tudi o čebelarstvu. V majevi številki je priobčen jako zanimiv članek, ki bo utegnil zanimati tudi naše čebelarje. Zato ga ponatiskujemo skoro doslovno:

I. Pomen čebelarstva za narodno gospodarstvo.

Da se čebelarstvo dvigne, je potrebno predvsem, da javnost in merodajni činitelji spoznajo njegovo velikansko važnost za vse narodno gospodarstvo.

1. Preiti mora v kri in meso spoznanje, da čebeloreja bistveno pomaga k povzdigi produkcije poljedelstva in sadjarstva.

Narodno gospodarstvo povzdignejo dobre letine. A te niso odvisne le od vremena, dežja in solnca, temveč tudi od oplojenja posameznih cvetov. To prepotrebno in ogromno delo vrši pa uspešno le naša čebela, ki prenaša cvetni prah od cveta do cveta.

Od svojega žitnega polja pričakuješ kruha, od sadnega drevja sadja in od vseh pridelkov denarja. A zastonj boš čakal dovolj sadja in denarja — če čebele izdatno ne oplodé cvetov. — Prava katastrofa nastane za kmetijstvo in gospodarstvo sploh, če v deželi zaradi kake nesreče — bolezni odmanjkajo čebele. To so v zadnjih letih brédko občutili na Angleškem, kjer je bolezni »nosema« decimirala čebelne družine.

Kako ogromno delo vrši čebela, je jasno iz naslednjega dejstva: Da nabere čebela 1 kg medu, mora obleteti nad 5 milijonov cvetov. Na leto pa nabere dobra čebelna družina nad 250 kg medu;¹ od tega porabi za hrano čebel okoli 200 kg, za za-

ležo 35 kg, za vosek 5 kg, a ostanek pusti čebelarju. — Da to množino nabere, mora obleteti 250 krat 5 milijonov cvetov, torej nad 1250 milijonov cvetov. Razvidno je tedaj, zakaj obrodi polje in sadje največ tam, kjer je dovolj čebel.

2. Gospodarstvo potrebuje čilih, zdravih delavnih moči. In čebela znatno pripomore k zdravju naroda. Med je priznано zdravilo proti prehladu, španski boleznit itd. Med pospešuje prebavo v želodcu; fermenti v medu, ki jim pravijo »encymi«, razkrajajo beljakovino, raztapljajo maščobo, sploh je med lahko prebavljiv, ker ga je čebela že enkrat prebavila. Med je dober lek zoper nervoznost, čebelni pik zdravilo zoper revmatizem, ker vsebuje mravljinčno kislino. To je z nešteti poizkusi ugotovil zdravnik dr. Terč. V novejšem času so dognali, da vsebuje med poleg raznih zdravilnih eteričnih olj v veliki množini »radium«. Raziskovalec Alin Caillas v Parizu je ugotovil, da je med iz srednje Evrope najbolj lečilen, ker ima mnogo železa in radija. To nam razreši uganko, zakaj se med z uspehom uporablja proti protinu in skrnini. Nedavno so zdravniki potom moljev na vosku prišli na sled sredstvu, ki bi zdravilo jetiko. Ta molj ima v sebi slino, ki razkrajajo vosek. Nov serum, napravljen s to slino — upajo — bo uničil »hišico« iz voska, v kateri je zaprt bacil jetike. — Čebelni vosek pa leči tudi kot dodatek k raznim obližem — rane in otekline. Čebela torej nudi človeku raznovrstna zdravila. Ni čuda torej, da navadno dosežejo čebelarji visoko starost. Napačno je, če se ceni med le po ceni sladkorja.

3. Čebela pa uči človeka tudi pravega gospodarstva. Ona mu podaja trdne in stalne temelje, ki so pri vsakem gospodarstvu nujno potrebni; uči ga pridnosti in podjetnosti, uči ga zmernosti in varčnosti ter ljubezni za skupnost. Kjer ni teh gospodarskih te-

¹ To pa se ne strinja z izvajanji g. Peternela v današnjem članku »Koliko nanese čebelna družina tekom leta?« Kdo ima prav? Op. ur. »Slov. Sadjarja«.

meljev, zavlada sebičnost, brezdolje, nevoščljivost, zapravljivost in pravega gospodarstva je kmalu — konec. Te misli nam je krasno podal v letošnji jubilejni številki mil. g. proš Andr. Kalan v Ljubljani.

A čebela ne priporoča človeku le teoretično temeljnih naukov gospodarstva, temveč pokaže gospodarju uspeh tudi praktično. Če čebelar čebelo posnema, če skrbi za umno gospodarstvo, zlasti čebelarstvo, mu čebela dejansko pomaga iz dolgov in morečih skrbi za vsakdanji kruh.

Da, v raznih državah — n. pr. v Ameriki — se je čebelarstvo tako povzdignilo, da žive ob delu onega velečebelarja cele vasi, kraji in dežele!

II. Praktični nasveti za povzdigo čebelarstva.

Omenim le nekatere bolj važne točke:

1. Merodajni činitelji se morajo zavzeti za to, da dajo deželi nov moderni zakon za zaščito čebelarstva. Tu naj se varuje čebelarja proti poškodbam panjev, zlasti čebel z razstrelili in strupenimi plini raznih laboratorijev. Varuje naj se njihove pravice pri prevažanju čebel na pašo in glede rojev. Prepove naj se ponarejanje medu in uvažanje takih falzifikatov. Zakon naj ščiti čebele proti barbarskemu ravnanju raznih slaščičarjev, trgovcev in obrtnikov, ki čebele kar na kupe more, oni namreč, ki se redno pečajo z opravili, pri katerih se širi duh po medu, vosku, ki vabi večjo množino čebel, ki najdejo pri obisku gotovo smrt.

Izvrševanje rečene obrti naj se dovoli le v zaprtih prostorih.

2. Politične in finančne oblasti naj podpirajo čebelarja pri prevažanju čebel na pašo ter izvozu rojev in medu tukajšnjih čebelarjev. Skrbi naj se za direktne železniške zveze s kraji, kamor bi se s čebelami lahko izvažali produkti.

3. Da davki in visoke pristojbine ne zatro v kali čebelarstva, naj bi se oprostilo to panogo kmetijstva vsakega obdačenja.

4. Vlada naj oskrbi v Gorici (kakor je to storila n. pr. v San Remu) čebelarsko opazovalnico z vsemi potrebnimi pripravami. Tudi naj se omisli zgledno gojišče plemenskih matic in trotov. Podpira naj strokovne čebelarske zadruge ter skrbi za poučne tečaje, razstavo ali tudi čebelarsko šolo.

5. Posebno bi morale oblasti paziti na kužne bolezni (gnjilobo) ter imeti vsa potrebna sredstva, da se bolezen hipoma zatire ali omeji, sicer nastopi za naše sadjarstvo huda katastrofa.

6. Slednjic naj bi država otvorila lastno čebelarsko zavarovalnico proti škodam po požaru, bolezni itd. V zavarovalni sklad naj bi se stekale premije zavarovancev, globe, pristojbine za prepeljavo v pašo, pristojbine za izvozne certifikate itd.

7. Uprave javnih naprav (država, dežela, občine) naj skrbé, da se za javne nasade ob železnicah, cestah, na pašnikih in vrtovih goje predvsem medunosna drevesa in rastline. Preskrbujejo naj se kmetovalcem tozadevna semena po znižanih cenah.

Medom izliječio raka.

Feranjo Jovanovac, ravn. učitelj.

I najstariji narodi cijenili su med uvelike radi njegove ljekovitosti. Čuli smo i čitali, a mnogo se od nas već i sam osvjedočio o tome. No, da je tko medom rak-

ranu izliječio, nije nam poznato. Pa ipak je istina, i ako nam se kako čudno činilo. Ta eno, medicinska znanost još i danas stoji posve nemoćna pred tom zaštonetkom. Na-

* Iz »Hrvatske Pčele« marca meseca 1922. Morebiti ne bo napačno, ako tu in tam priobčimo kak članek v srbohrvaščini. Tako se bome

najlažje zblížali, osobito, ker so uredništva drugih jugoslovanskih čebelarskih listov obljubila, da bodo prinašala tudi slovenske članke.

stoje ga operacijom odstraniti, ali brez uspeha. Na jednom ga mjestu izrežu, a na drugom se opet pojavi, dok napokon smrt ne učini svemu kraj.

Baš čitam, da je washingtonska vlada raspisala veliku novčanu nagradu, tko pronađe lijek proti toj bolesti. To me je ponukalo, da ovdje iznesem dva živa primjera, kako je tu med pokazao svoju ljekovitost. Želja mi je, da svratim pozornost liječnika i pčelara na tu važnu stvar, kako bi se tim čovječanstvo okoristilo.

Na drugoj Jekaterininoj željezničkoj pruzi u južnoj Rusiji nalazi se manja željeznička stanica Karlovka. Glavar te postaje pčelari već dugo s nekim osobitim zanimanjem. Jedino kvari mu to veselje bolest želuca, koja se iz dana u dan veoma pogoršavala. Stoga se jednog dana zaputi u Harkov, da potraži lijeka. Tamo ustanoviše na njegovo zaprepašćenje, da je to rak. Preporučišu mu jedini spas: operaciju. »Jok! Mojega ste oca iskasapili, pa je ipak od te bolesti umro. Liječit ću se sam, kako budem znao.« Tako otkresa i ode sav poništen kući. Okolina njegova silno se zabrinula. Što da počne? »Vidi mu se, mrijet mu se ne će...« Najednom se prene. Sve misli u jednu: med preda se, pa pun pozdanja udri jedi ko pomaman. I jeo svaki dan toliko,« »skoljko vljezet«, kazao bi Rus. Tako kroz 14 dana ničega

drugog nije okusio osim obilnih porcija čistog zrelog vrganog meda. I gle čuda — ozdravio posvema! I eto ga, još danas pčelari veselije no igda prije. Napominje, da on nije potpuno zakopljen.

Prošlo je tako dulje vremena i on zaboravio tu bolju. Jednog dana, kad je po običaju vršio službu, dojuri vlakom iz Harkova neki Nijemac, koji živi na obližnjoj njemačkoj koloniji. Bio je sav zaplašen. Pomagao je baš svojoj bolesnoj ženi, da siđe s vlaka. Prepoznao ga je, pa će da ga upita, što se dogodilo. »Eto«, otpovrnu ovaj bolnim glasom: »Htjeli mi ženu u Harkovu operirati. Kažu, ima raka. Nisam dao. I onako će umrijeti. Žurim samo kući, da uredim što je nužno.« Obori glavu i suze se zaszvijetliše.

»Ne zdvajajte; ja ću vam pomoći«, reče glavar samopouzđano i povede ih oboje u svoju sobu. Tu im sve objasni. Nijemac kupi od njega veću količinu meda i oboje puni nade pojure kući.

Poslije 11 dana otvoriše se naglo vrata glavarove sobe, na kojima je pokazale dva vesela lica. Bio je to Nijemac sa svojom ženom. Ona pade pred njega na koljena i lijući suze radosnice, stade mu se do neba zahvaljivati. Bila je zdrava.

Glas je o tomu po svoj okolici, pa eto i mene, da ga i kod nas proširim.

Opazovalne postaje:

Jos. Verbič — Ljubljana.

V februarju je pokrivala zemljo skoraj ves mesec snežna odeja in s skrbjo smo pričakovali lepega in toplega vremena. Šele v zadnji tretjini so čebele po dolgem presledku dobile priliko, da so se iznebile neprebavljivih snovi. Ker se niso mogle daljšo dobo otrebiti na prostem, pokazal se je začetek griže, ki pa vobče ni imela slabih posledic. Hujše je, da smo po trebilnem izletu pokopali mnogo družin. Bili so večinoma slabiči, ki se kljub zadržnosti hrani zaradi hudega mraza niso mogli pomikati za medom.

To žalostno dejstvo so konštatirali mnogi čebelarji šele začetkom marca. Od vseh strani

smo dobili poročila, da je preminulo veliko število čebelnih družin. G. Polič iz Rožnega dola naznanja, da je v Belikrajini pomrlo 90 odstotkov vseh panjev in da sta v Semiču v dveh čebelnjakih ostala od 30 A. Ž. panjev samo dva živa. — Sosedom g. poročevalca v Strugah je pomrlo tričetrtine panjev.

Prva polovica marca je bila lepa in za razvoj čebel ugodna. Dobili smo prvo pomladansko cvetje na resi, leski, zvončku, telohu, žafranu itd. V velikem delu druge polovice pa je bilo nepovoljno vreme. Čebele so porabile svoje zadnje zaloge. Podprli smo jih s sladkorjem, ki smo ga dobili od sl. Čeb. društva. Bil je zelo nečist, vendar neškodljiv.

Mesečni pregled za februar 1921 in marec 1922. (Prva vrsta števil velja za februar, druga za marec.)

Kraj (z morsko višino)	Označba opazo- vanega panja	Panj je na teži						Dni je bilo			izletnih	s snegom	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrnjih								
		pridobil v			zgužil v			v mesecu čistih dkg	največ pridobil	najvišja							najnižja	srednja me- sečna						
		1.	2.	3.	1.	2.	3.												pridobil	po- rabil	dne	C°		
		mesečni tretjini dkg																						
Ljubljana (305 m)	A.-Ž.	-	-	-	30	40	40	-	-	110	-	-	+12	-19	+23	4	3	7	10	10	8	7		
Vič pri Ljubljani	A.-Ž.	-	-	-	45	70	10	-	-	125	-	-	+18	-3	+65	18	9	5	13	10	5	13	10	
Krtina pri Dobu (305 m)	A.-Ž.	-	-	-	30	40	30	-	-	100	-	-	+19	-3	+24	9	3	7	8	8	11	7	8	
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	-	-	-	35	70	80	415	985	145	185	185	+28	1	+155	31	17	4	4	11	8	12	18	15
Javorje (700 m)	A.-Ž.	-	-	-	20	30	60	-	-	110	-	-	+18	-3	+85	12	5	6	11	13	6	7	7	
Olševek pri Kamniku svoj panj	A.-Ž.	-	-	-	10	10	16	-	-	42	-	-	+10	-17	+25	8	1	7	8	7	8	7	12	18
Sv. Gregor p. Ortneku (736 m)	A.-Ž.	-	-	-	29	54	47	-	-	130	-	-	+16	-1	+6	24	8	8	8	15	22	8	15	8
Kočevoje (460 m)	A.-Ž.	-	-	-	30	55	60	-	-	145	-	-	+17	-23	+02	11	2	5	9	7	12	2	24	18
Novo mesto (180 m)	A.-Ž.	-	-	-	30	40	45	-	-	115	-	-	+17	-23	+89	24	12	3	8	13	11	22	8	12
Rožni dol pri Semiču (376 m)	A.-Ž.	-	-	-	50	50	50	-	-	140	-	-	+16	-21	+2	8	2	10	10	3	15	16	16	16
Struge p. Dobropoljah (416 m)	A.-Ž.	-	-	-	35	15	45	-	-	95	-	-	+22	-4	+9	22	13	7	8	13	10	27	13	10
Sv. Peter pri Mariboru (210 m)	A.-Ž.	-	-	-	50	95	35	-	-	120	-	-	+11	-26	+39	5	2	6	12	3	13	17	17	17
Formin pri Moškanjih (211 m)	svoj sistem	-	-	-	30	40	55	-	-	125	-	-	+19	-15	+22	7	2	5	8	6	14	3	7	8
Sv. Lovrenc na Poh. (442 m)	svoj sistem	-	-	-	25	20	18	-	-	63	-	-	+21	-0	+96	26	2	2	2	8	4	19	8	8
Ojstrica nad Dravogr. (981 m)	Sträuli	-	-	-	50	65	50	-	-	165	-	-	+19	-14	+09	10	2	3	9	1	18	21	1	18
Zg. Porčič v Slov. goricah	Amer.	-	-	-	30	50	50	-	-	130	-	-	-	-	-	6	7	4	6	4	15	3	3	15
Sv. Duh na Ostr. vrhu (536 m)	Tütinger	-	-	-	35	55	20	-	-	110	-	-	+8	-13	+55	29	5	6	7	10	13	29	7	10
Orehova vas p. Mariboru	svoj panj	-	-	-	40	60	40	170	390	240	170	5.	+11	-4	+35	18	7	6	9	17	5	20	17	5
Vrže pri Ljutomeru (176 m)	A.-Ž.	-	-	-	30	60	60	-	-	150	-	-	+11	-22	+24	14	5	2	12	10	9	20	14	5
Zg. Tuhinj (580 m)	A.-Ž.	-	-	-	30	60	30	-	-	120	-	-	+15	-1	+56	18	7	6	7	18	8	13	15	15
	A.-Ž.	-	-	-	75	60	60	-	-	190	-	-	+18	-1	+109	19	8	4	8	11	9	10	8	8
	A.-Ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+11	-12	+1	6	3	4	5	16	7	22	7	22	
	A.-Ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+16	+2	+86	11	2	3	5	19	7	29	7	29	
	A.-Ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+13	-	-	23	2	7	2	11	15	4	4	7	
	A.-Ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+13	-	-	13	10	3	7	2	11	15	4	7	

April nam je naklonil mnogo deževnih in celo sneženih dni ter slabega vetra. Ti čini-telji so nam uničili mnogo naših varovank. G. M. Vidmar iz Škofje Loke piše, da je dne 14. aprila pokazal tehtani panj 30 dkg izgube. Silen veter je čebele, ki so brale na vrbah, kar otresal z vodo. — V drugi polovici meseca je zacvetela češnja, ki je pripomogla, da se je razvoj čebel nekoliko dvignil. Nekateri čebelarji so v tem času spekulativno pitali.

Maj nas je nadahnil z najlepšimi nadami na dobro letino. Imeli smo toplo vreme, ki ga je od časa do časa le po par ur dnevno sprem-ljal miren dežek, pogostoma pa lahek južni ali

zahodni veter, Rastlinje se je tako bujno in bogato razcvetelo, kakor že več let ne. Lepo se je tudi razvrstilo cvetenje sadnega drevja vseh vrst s cvetenjem divjega kostanja, gozd-nih, poljskih in travniških rastlin. Posebno mnogo je bilo in dobro je medila travniška kadulja. Proti koncu meseca je odprla svoje dišeče cvete robinja (akacija). Pod temi po-goji so se čebele naverjetno hitro razvijale in napolnile plodišča. Sredi meseca se je že splošno prevešalo. Kranjčiči so začeli rojiti. — Ker o boleznih ni bilo nobenega poročila, sklepamo, da so bile čebele zdrave. Letos je posebno ugodno leto za rojenje.

LISTEK.

Jernačev oče.

Kadar mi le dopušča čas, obiščem so-sede čebelarje, da malo pokramljamo o čebelicah, o zlatih starih časih, ko so kranjčiči — tudi tretjaki — tehtali po ajdovi paši po 60 in še več funtov, obenem pa potožimo o sedanjih slabih letinah, ki jih izlepa noče biti konec.

V naši krasni, za čebelastvo kaj ugodni okolici je okoli 30 čebelarjev, ki povečini čebelarimo v modernih panjih. Največji, a obenem zelo izkušen, napreden pa tudi zgovoren čebelar v naši okolici so Jernačev oče. Čebelarijo že nad pol stoletja, v panjih na okvirje pa več kot dvajset let. Vsako leto prezimijo okrog 70 plemenjakov, katere pa kljub sedmim križem sami opravljajo.

Jernačev oče so bolj majhne, šibke po-stave, a jako živahnih oči in kretenj. Posebno kadar se s kom razgovarjajo o čebelah, ali mu pa razkazujejo panje in orodje, so tako gibčni in živahni, kakor da so v najlepši moški dobi. Pa kako bi tudi ne bili, saj jim gre vse po sreči.

Že če vidimo čebelnjak samo od zunaj, nam od radosti zakipi srce. Človek bi samega veselja zavriskal. Vsi panji so

enake mere, zloženi v sklade, a tudi jako lepo poslikani. Kaj šele notranjost! Vedno, kadar stopim v njihov čebelnjak, imam občutek, da sem vstopil v svetišče. Nič navlake, nepotrebne orodja, vse je čisto, snažno in v redu. Njihov čebelnjak je ne samo velik, ampak je tudi jako prostoren, tako da imajo v njem shranjene prazne panje, orodje in skobelnik. V čebelnjaku imajo namreč tudi delavnico, kajti vse panje napravijo Jernačev oče sami, pa tako lično in natančno, da osramote marsikate-rega mizarja.

Pregovor pravi, da je red in snaga polovica življenja. Tega načela se drže Jernačev oče vsepovsod. Zato vidimo v njihovem čebelnjaku poleg reda in snage tudi jako dobre in močne plemenjake.

Imajo pa tudi, kakor vsi pravi čebelarji, mehko čuteče srce, zato obdrže čez leto tudi kakega malega družčka ali tretjaka, češ, škoda matice, pa tudi če ga združim, bo en panj manj. To načelo pa velja pri njih samo čez poletje, kajti jeseni se, četudi s težkim srcem, ločijo od svojih ljubljencev, ko so poprej preskrbeli, da so »prišle« matice in čebele v prave roke.

Čebel Jernačev oče nikdar ne žveplajo, ampak jih, če jih je preveč, radevolje za malo odškodnino odstopijo nam, ki jih nimamo nikdar dovolj, kot sami pravijo.

Zadnjič sem jih obiskal o sv. Matevžu. Bili so v čebelnjaku in so tehtali panji, ki so pa bili precej lahki. Zato so bili slabe volje, čemur se pa nisem čudil, kajti izkupička ne bo, pač pa bo treba doplačati. Ko sem zapazil njihovo razpoloženje, sem jih potolažil, da bo drugo leto dovolj rojev in medu, nakar so mi odgovorili: »Enkrat bo že, a kdaj, ne vem; sicer pa čebelarji vedno upamo in upamo; Bog daj, da bi bilo res. Kako pa si ti opravil? Ob tej paši še dosti dobro, kajti naši panji so velike mere in zato je vedno nekaj. Sicer ne bom nič vzel, pa tudi nič dodal, in s tem sem

letos zadovoljen,« sem jim odgovoril. »Tu imaš pa prav,« so mi rekli; »po svojih dolgoletnih izkušnjah sem se pričel, da se v panjih z večjo mero dosežejo boljši uspehi. Zato sem tudi panje nemške normalne mere povečal, tako da merijo okviri sedaj 30 × 30 cm. Ko bi bil še mlad, bi gotovo začel v A. Ž.-panjih, tako pa mi ne kaže, kaj pa hočem sedaj na stara leta, do smrti bom čebelaril v svojih panjih, ki sem se jih navadil. Pač pa vsakemu mlademu čebelarju svetujem, če me vpraša za svet, naj čebelarji v A. Ž.-panjih, če hoče, da bo imel poleg veselja od čebelarstva tudi korist.«

Jernačev oče se malokdaj motijo, zato se ravnajte po njihovem dobrem in modrem nasvetu!

O razvoju in propadu čebelarstva v Srbiji.

L. č.

Mnoge pokrajine Srbije so kakor naše ustvarjene za čebelarstvo. V nekdanjih časih se je čelarstvo tamkaj jako pridno gojilo, to pa v prvi vrsti za pridobivanje voska za cerkvene namene. Kakor znano, je že od nekdanj v Srbiji mnogo samostanov. Pri vsakem samostanu je bil velik čebelnjak, ki ga je oskrboval za to izkušen menih. Ti menihi pa so navajali čebelariti tudi druge posestnike. Tako so nastale pri samostanih nekake šole za čebelarstvo. Tamkaj se je tudi kuhala medica.

Ker so srbski kralji in carji podpirali čebelarstvo na vse načine in ga je ščitila tudi vlada z dobrimi zakoni glede trgovine z medom in voskom, se je kaj krasno razvijalo in doseglo visoko stopnjo. Takrat pa

je prihrumel turški naval, ki je upostožil cvetne livade srbske in z drugo kulturo vred uničil skoraj popolnoma tudi čebelarstvo.

Trajalo je nekaj sto let, da si je čebelarstvo zopet nekoliko opomoglo, a v drugi polovici preteklega stoletja je zopet jelo pešati. Nato se je posrečilo nekaterim odličnim možem, da so je zopet dvignili. Da pa je balkanska in svetovna vojna v Srbiji čebelarstvo zopet uničila, je jasno. Treba bo zastaviti vse moči, da si ta važna panoga narodnega gospodarstva zopet opomore. Ker nudi narava v Srbiji čebelam mnogo bogatejše pogrjneno mizo nego pri nas in v drugih krajih, bi se dali tamkaj z umnim čebelarstvom doseči krasni uspehi.

Nadomesilo za cvetni prah.

Po nekaterih zelo mrzlih in meglenih dnevih je nastopilo prve dni marca meseca nenadoma toplo pomladno vreme. Takoj drugi dan so se vsule čebelice iz panjev in se s pridom prašile.

Že isti dan sem opazil pri enem panju do našalke z malo sivkaste obnožine. Več donosa sem opazil drugi in tretji dan. Zlasti pri treh panjih.

Odkod obnožina? Prinašale so sicer le male koške, bile pa so po vsem telesu nekako prašne. Teloh takrat še ni odprl svojih zakladnic, ker od tam so začele prinašati šele 4. marca. Leska pa je tudi še mirno spala. Opozoril sem na to obnožino soseda — starega čebelarja. Tudi on si tega pojava ni mogel tolmačiti, ker ob tistem času tu ni bilo robenih cvetic.

5. marca, v nedeljo popoldne so čebele pridno nosile telohovo obnožino. Tu in tam je

prišla tudi katera malo obložena s sivkastim prahom. Tisto popoldne me obišče sosed čebelar, ter mi smeje pove, da je odkril vir one sive obnožine. Peljal me je na sosedovo dvorišče, kjer so za hišo prejšnje dni žagali sveže bukove hlode. Tam je šumelo čebel kot nad ajdovo njivo ob cvetju. Po tleh med žaganjem pa so se kobacale čebele in premetavale debelejše žaganje. Kako so hitele! Drobnejše delce so spravljale in tlačile v koške na nogah, kjer je res nekaj malega ostajalo. Obrnem klado, pod katero je bilo mnogo svežega drobnega žaganja. Tudi tam se je kmalu začelo tisto vrvenje in nabiranje »obnožine«. Sosed je menil, da je bilo zadnja dva dni vse živo čebel, ki so se »premetavale po žaganju«.

Ker jim ni narava nudila obnožine, so si čebele znale pomagati. Le kaj je rekla k temu zalega?!

J. Mayer — Zg. Tuhinj.

Čebelarstva podružnica za Ljubljano in okolico je priredila dne 2. julija na dvorišču ljubljanskega gradu veliko čebelarstvo veselico, ki se je v vsakem oziru sijajno obnesla. Ob 9. uri dopoldne je bila v grajski kapeli služba božja, ki jo je opravil navdušeni čebelar veleč. g. p. Ciril Lekšan in katere se je udeležilo precejšnje število čebelarjev in prijateljev čebelarstva iz Ljubljane in okolice. — Po končanem cerkvenem opravilu je predaval g. prof. Jos. Verbič o važnosti medu, ki ni samo izborna sladilo in imenitno zdravilo, ampak tudi krepčilno živilo. — Prava veselica se je pričela šele popoldne ob 16. uri. Obširni prostor na grajskem dvorišču v senci košatih kostanjev je bil mahoma poln, tako da je kmalu primanjkovalo sedežev in miz. Za postrežbo je bilo vsestransko izborno preskrbljeno. Blagovni oddelek

Čebelarstva društva za Slovenijo je nudil med letošnjega pridelka v steklenicah in v odprtih posodah. Medica, medeni štrukli in razni čebelarstvo »odpustki« v obilni izbiri so bili na razpolago v posebnem šotoru. Ukusno prirejena »Pivarna« je skrbela, da niso trpeči žeje prijatelji piva. »Pri veselem čebelarju« so pa točili dolensko in štajersko kapljico. G. Agnola je vodila prodajalno za razne jestvine, kjer je bilo na izbiro raznih klobas in klobasic, sira, gnjati in drugih »potrebščin« za dobro meščansko južino. Običajna »lectarija« je skrbela, da se niso dolgočasili otroci in drugi prijatelji sladkarij. Posebno privlačnost je nudil srečolov s svojo bogato zalogo raznih koristnih in potrebnih predmetov. Med njimi je bilo tudi nekaj panjev živih čebel, ki ta dan niso nič pikale, ampak se z obiskovalci vred veselile prekrasnega vre-

mena in prav pridno letale v bližnji kostanjev gozd, ki je bil baš v najlepšem cvetju. — Za splošno zabavo je skrbela izborna godba Zveze jugoslovanskih železničarjev, šaljiva pošta in razne druge zabavne prireditve za smeh in kratek čas. Vrvenje na zabavišču je bilo proti večeru čimdalje živahnije in je trpelo pozno v noč. — Da se je ta veselica, ki je bila prva te vrste v Ljubljani, tako izborno obnesla, gre zahvala nad vse trudaljubivemu in požrtvovalnemu delovanju prodružničnega odbora z g. Elsnerjem na čelu. Prav posebne zasluge si je pa stekla g. Agnola, ki se je več tednov neumorno trudila z obsežnimi pripravami in nad vse požrtvovalno podpirala odbor pri njegovem težavnem delu. H.

Čebelarica podružnica pri Sv. Trojici v Slov. goricah je priredila v nedeljo, dne 18. junija 1922 pri Sv. Lenartu v Slov. goricah poučno predavanje o čebelarstvu. Predaval je potovalni učitelj g. Ivan Jurančič ob obilni udeležbi čebelarjev in prijateljev čebelarstva. Poudarjal je važnost čebelarstva v prirodnem gospodarstvu, obstoječe posebno v oplemenjevanju rastlin po čebelah ter priporočal čebelorejo posebno za mladino, ki naj bi svoje proste ure prebila raje pri čebelah, nego da bi pohajkovala. Priporočal je, naj starejši čebelarji začetnike podpirajo, da to koristno panogo čimbolj vzljubijo. Omenjal je varčevanje pri nakupu raznega čebelarskega orodja, grajal pa varčevanje pri krmljenju čebel, kadar je to potreba. Ker so letos čebele izredno rade rojile, razložil je vzroke in posledice rojenja ter je osobito priporočal, naj se čebele takoj vselijo v panje, ne pa da se pustijo, kakor je to v teh krajih običajno, do večera zunaj. Izrojenci naj se pregledajo po preteku 14 dni, ali so oprášili matico. Razložil je bistvo smrakovega medenja, katero je bilo pri nas tako obilno kakor še ne kmalu. Končno se je priglasilo še nekaj novih članov, potem smo si ogledali čebeljak in čebele g. Adolfa Dimnika, kjer se je razmotrivalo vprašanje o raznih panjih, njihovih vrlinah in hibah. Proti poldne smo se zadovoljno razšli. Zahvaljujemo se g. Jurančiču za lepo predavanje in želimo, da bi ga še večkrat videli in čuli v naši sredi.

POUČNI SHODI V JULIJU.

13. **Vransko**, 2. julija ob 3. uri popoldne pri čebelnjaku gosp. Hartmana.
14. **Nova cerkev** pri Celju, 9. julija ob 3. uri popoldne pri čebelnjaku g. Fr. Arliča v Soteski.
15. **Cirkovce** na Dravskem polju, dne 16. julija ob 2. uri popoldne v šoli.
16. **Podružnica za konjiški okraj**, dne 23. julija ob 3. uri popoldne v šoli v Čadramu.
17. **Mala nedelja**, 30. julija ob 8. uri popoldne v šoli. Jurančič.

Pravila »Saveza jugoslovanskih pčelarskih društv« so potrjena z odlokom ministrstva poljoprivrede i voda v Beogradu dne 26. maja 1922.

Iz Poljske doline. Letošnja dolga zima je pobrala v dolini lepo število plemenjakov; podlegli so ponajveč slabiči, ki zaradi hudega mraza niso mogli čez satovje za medom. Slučajev griže ni bilo. Prvo obnožino so prinesle šele koncem februarja. Do sredine marca se trajalo dokaj ugodno vreme, plemenjaki so dobro zalegali. Na vresju, igovni, vrbi niso dobile ničesar, ker je držalo slabo vreme od 20. marca do konca aprila. Kdor ni v teh 6 tednih krmil, jih ni obdržal pri življenju. Vse zaloge medu so šle! S strahom smo zrl v bodočnost. Zadnja dva dneva aprila je prišla rešitev; nastopilo je lepo vreme. Čebele so dobro brale na češnji, borovnici in drugem sadnem drevju, ki je imelo letos prav obilo cvetja. — Prvi roj je imel 9. maja Ignacij Vehar iz Poljan.

Podružnica Breznica čebelarskega društva za Slovenijo priredi dne 9. julija (ob vsakem vremenu) na vrtu in v prostorih gostilne gospoda poštarja Ivana Svetine čebelarsko veselico. Čisti dobiček je namenjen nabavi čebelarskega orodja za podružnico. Veselica bo originalna, povsem čebelarska, za kar se vrše obširne priprave. Čebelarje in prijatelje čebelarjev vljudno vabimo na obisk te naše prve društvene prireditve. Sodelujete dve domači godbi. Vabimo tudi člane osrednjega odbora, da prežive par veselih uric med nami v svežem gorenjskem zraku.

Podružnični odbor.

Zanimiv in redek slučaj. Nisem še nikdar slišal ali čital kaj takega, kar se je prigodilo v mojem čebelnjaku. Imam panj s slabo družino. Dne 16. maja sem opazil na bradi neko nenavadno živahno gibanje; nekatere čebele so silile v panj, domače pa so jih odrivale in skušale z brade pometati. Marsikatera avojica se je prekucnila na tla in se tam borila dalje. Naslednji dan je bil vrvež pred panjem še večji. Videti je bilo, kakor bi silile roparice v notranjost, kar je bilo pa nemogoče, ker panj nima skoro nič medu. Dne 18. maja se je predpoldne boj nadaljeval; popoldne proti 3. uri pa prišumi cel roj, se vsede na brado, pokrije celo sprednjo končnico in tekom pol ure se je zgubil v notranjost. Sosedni čebelar je takoj za rojem prihitel s panjem in pričel z brade ogrebat čebele. Te pa so mu sproti uhajale in se naselile v mojem panju. Moje čebele so imele matico, roj pa tudi gotovo ni bil brez nje. Na vsak način je torej ena izmed njih morala pasti. Že naslednji dan so bile čebele čisto mirne; izletavale so živahno in se vračale obložene z obnožino. Na tleh je bilo precejšnje število mrtvic, vendar po številnosti čebel sklepam, da sta se obe družini združili in skupno nadaljujeta delo v panju.

R. Brovet — Trebnje.

Po čim bo letos med? Surovo maslo držijo po 35, 40, celo do 50 dinarjev. Ako velja še danes staroznano pravilo, je odgovor na gorjenje vprašanje lahek. Seveda v mislih imamo samo fin, točen med. Opozarjamo čebelarje, ki so kaj pridelali, da ne silijo z medom v prodaj. S tem si cene silno pokvariijo. Sedaj med nima še prave cene. Na jesen je šele pravi čas za prodajo.

Listnica uredništva.

Zaradi urednikove bolezni se je ta številka nekoliko zakasnila, kar naj cenjeni člani blagohotno oprostite. Sicer pa je v tem letnem času dovolj opravka s čebelami in se čtivo laže pogreša nego pozimi. Odslej bomo skušali, da bo list izhajal redno vsak mesec — seveda če odbor ne bo ukrenil drugače. Gg. sotrudnike opozarjam, da bi ne pozabili na urednika in njegov težaven posel, sicer utegne nastati v »Čebelarju« zopet suša in slaba letina. Prosim torej!

Uredništvo »Slovenskega Čebelarja« se nahaja odslej v Tobačni ulici št. 15 (ulica nasproti tobačne tovarne).

G. J. K. iz C. Na Vaše pismo nisem mogel odgovoriti, ker sem bil ravno takrat zelo bolan. Pomeniva se pa ustno, ko pridem v C.

G. M. L. iz C. Vaša letošnja smola v čebelarstvu, ki jo omenjate v svojem zadnjem pismu, me zelo zanima. Poučna bi bila gotovo tudi za druge čebelarje. Prosim torej, da bi zadevo nekoliko pojasnili v prihodnji številki. Ker mora pa iziti pa še ta mesec (julij), Vas prosim, da bi nemudoma prijeli za pero.

Vse gg. sotrudnike tudi nujno prosim, da bi pisali s črnilom, samo na eni strani, veliko, čitljivo in vrste kolikor mogoče narazen, da morem vstaviti event. korekturo. Rokopise za prihodnjo številko prosim najkasneje do 16. t. mes. — Še enkrat opozarjam na objavo na 1. strani te številke. Prav skrajni čas je, da se začnemo živahno gibati, ker sicer bo prepozno in blamaža neizogibna.